

WIADOMOŚCI UNIwersYTECKIE

MIESIĘCZNIK UNIwersYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ - NR 2(152) ♦ ROK 19 ♦ LUTY 2009

Jubileusz

35-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii

Dzień 19 grudnia 2008 r. był dniem szczególnym dla pracowników i studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii. 35 lat temu miało miejsce powołanie przez Kolegium Rektorskie nowego wydziału w UMCS skupiającego różnorodne kierunki i programy edukacji nauczycielskiej. Historia Wydziału Pedagogiki i Psychologii na UMCS jest jednak znacznie dłuższa, sięga początków działania Uniwersytetu. Wydział Pedagogiki i Psychologii może zatem poszczycić się ponad sześćdziesięcioletnią tradycją.

Pierwsza Katedra Pedagogiki pod kierownictwem prof. dr. Mieczysława Ziemowicza powstała jesienią 1945 roku w ramach Sekcji Filozoficznej Wydziału Przyrodniczego i zatrudniała dwóch pracowników. Kiedy po kilku latach pionierskich prac na emeryturę odszedł prof. dr. Mieczysław Ziemowicz, katedrę rozwiązano. Od roku 1952 w trzech wy-

działach UMCS wprowadzono do siatek godzin przedmiot *Elementy nauk pedagogicznych*, co stało się impulsem do powtórnego otwarcia Katedry Pedagogiki. Katedra funkcjonowała w ramach nowoutworzonego Wydziału Humanistycznego, a jej kierownikiem został prof. Jan Płatek. W tym czasie pracownicy katedry prowadzili zajęcia na rzecz innych jednostek roz-

wijającej się uczelni. W grudniu 1955 roku po odejściu dotychczasowego kierownika, Katedrę objął prof. dr. Jan Dobrzański, któremu powierzono zadanie przygotowania warunków kadrowych i organizacyjnych niezbędnych do utworzenia na Wydziale Humanistycznym studiów pedagogicznych. Rezultatem tych działań było uruchomienie 1 października 1957 roku pięcioletnich studiów magisterskich, stacjonarnych, zaocznych oraz eksternistycznych. W roku 1957 powołano kolejną jednostkę organizacyjną: Katedrę Historii Oświaty i Wychowania z kierownikiem prof. dr. Janem Dobrzańskim, natomiast kierowanie Katedrą Pedagogiki ponownie powierzono prof. dr. Mieczysławowi Ziemowiczowi. W kolejnych latach 1960-1970 Katedrą kierował prof. Konstanty Lech.

Katedra Psychologii, którą założył dr Marian Rytel powstała przy Wydziale Przyrodniczym w 1944 roku jako jeden z dziewięciu zakładów naukowych. Jej kolejnym kierownikiem był dr Tadeusz Tomaszewski. Pracownicy Katedry prowadzili zajęcia z psychologii ogólnej oraz charakterologii dla wszystkich studentów UMCS. Z inicjatywy profesorów UMCS w 1946 roku powołano w Lu-

Rektor Andrzej Dąbrowski na uroczystościach jubileuszowych

Od Redakcji Szanowni Państwo,

Polecając uwadze Miłych Państwa lutowy numer naszych „Wiadomości Uniwersyteckich”, chciałabym szczególnie podziękować członkom naszego zespołu redakcyjnego. Nieplanowane poprzednio posiedzenie Senatu UMCS, zwołane na 25 lutego, zmobilizowało zespół i jego współpracowników do wzmoczenia wysiłków, aby ten numer WU mógł się ukazać. Znajdziecie w nim Państwo stałe rubryki, relacje z bieżących wydarzeń, wspomnienia oraz informacje dokumentujące i odnoszące się do codziennego życia naszej uczelni.

Miłej lektury.

Redaktor Naczelna

Drzwi Otwarte UMCS
6 marca 2009 roku
w budynku Rektoratu
w godzinach od 9.00 do 15.00
Zapraszamy!

Wydawca:

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
20-031 Lublin; pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5

Redakcja:

Elżbieta Mula-Pachol (redaktor naczelna), Maria Kopycińska-Lehun (sekretarz redakcji), Karolina Przesmycka (adiustacja techniczno-graficzna i skład), Jakub Jakubowski (sekretarz ds. graficznych), Maciej Przysucha (serwis foto)

Współpracują:

Iwona Adach, Marzena Bogusiak, Monika Gabryś, Łukasz Janicki, Jolanta Jarzyńska, Jakub Kosowski, Elżbieta Krzemińska, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Monika Nowak, Marzena Rębisz, Małgorzata Samujło, Robert Wąsiewicz, Jerzy Żywicki

Adres redakcji:

20-031 Lublin; Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1607
tel. (081) 537 54 82
e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
http://www.wiadomosci.umcs.lublin.pl

Projekt i łamanie:

Jakub Jakubowski

Druk: Rapida s.c., 20-306 Lublin; ul. Firlejowska 32

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania tekstów, w tym – ich skracania. Tekstów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

ZDANIEM BLONDYNKI

Ostatnimi czasy wszystkie media informują o szalejącej epidemii grypy, apelując o szczepienia. Jak zwykle przy tej okazji wybuchają spór: szczepić się czy też nie. Obie opcje mają równie zagorzałych zwolenników, jak i przeciwników.

U nas w uczelni sprawa jest prosta...w tym okresie pojawia się w biurach i na zajęciach cała armia zakatarzonych i kaszlących pracowników, którzy na pytanie, czemu nie idą do lekarza i na zwolnienie, odpowiadają, że mają bardzo dużo ważnych obowiązków zawodowych.... Na efekt nie trzeba długo czekać. Najpóźniej po dwu dniach lądują w łózkach, na zwolnieniach lekarskich. Ale ich pobyt w miejscu pracy dał efekty: następni koledzy i koleżanki kaszląc i kichając, przychodzą do pracy i powtarzają argumenty o niezwykle ważnych obowiązkach zawodowych...i koło się zamyka...

NA OKŁADCE:

[1] ARTUR POPEK – KRAJOBRAZ Z PLAŻĄ OMAHA
olej, akryl, 100x100 cm, 2008

ORAZ INNE MINIATURY OBRAZÓW
ARTURA POPKA [2], [3] I PIOTRA ŁUCJANA [4], [5].
(WIĘCEJ NA STRONIE 29.)

blinie Towarzystwo Filozoficzne i Psychologiczne, które wydatnie przyczyniło się do popularyzowania wiedzy psychologicznej w całym regionie. Wraz z odejściem z uczelni profesora Tomaszewskiego w roku 1949, rozwiązano Katedrę Psychologii, co przetrwało jej dotychczasowy dynamiczny rozwój. Wkrótce podobny los spotkał kilka innych psychologicznych placówek uniwersyteckich w kraju. Przez sześć kolejnych lat psychologia, jako dyscyplina obca nowemu ustrojowi, nie funkcjonowała w oficjalnym życiu społecznym. Kolejna karta w historii Katedry została zapisana przez dwóch wybitnych psychologów, zatrudnionych w UMCS w 1957 roku: **doc. dr. Józefa Reutta**, który kierował Katedrą Psychologii Ogólnej i Rozwojowej oraz **doc. dr. Stanisława Gerstman**, kierownika Katedry Psychologii Wychowawczej. Po wyjeździe doc. Gerstman do Łodzi kierownictwo Katedry Psychologii Wychowawczej przejęła **doc. Natalia Reuttowa**. Państwo Reuttowie wypromowali wielu magistrów, a także kilkunastu doktorów; niektórzy z nich pracują na Wydziale Pedagogiki i Psychologii do dziś, co świadczy o ciągłości tradycji psychologicznej w UMCS.

Wraz ze zmianami zachodzącymi w strukturach uczelni i jej rozwojem zmieniały się także zadania stawiane przed pracownikami Katedry

Pedagogiki i Psychologii. Przełomowym momentem był rok 1970, kiedy to w wyniku przeprowadzanej reorganizacji uczelni powołano Instytut Nauk Pedagogicznych i Filozoficznych, na czele którego stanął **prof. dr hab. Zdzisław Cackowski**. W jego składzie w latach 1970-1973 funkcjonowały Zakłady: Pedagogiki, Psychologii, Logopedii i Filozofii. W latach 1971-1973 w ramach UMCS działało Wyższe Studium Nauczycielskie, którym kierował **doc. dr hab. Karol Poznański**.

Formalny wniosek do Senatu UMCS w sprawie powołania nowej jednostki zgłoszono 16 listopada 1972 r., zaś funkcjonowanie wydziału rozpoczęło się w 1973 roku. Na tym samym posiedzeniu zatwierdzono nazwę Wydziału, która obowiązuje do dnia dzisiejszego: Wydział Pedagogiki i Psychologii. W skład nowo utworzonej struktury weszły: Wyższe Studium Nauczycielskie oraz Zakłady Pedagogiki i Psychologii funkcjonujące do tej pory w ramach Wydziału Humanistycznego.

Pierwszym dziekanem Wydziału został **doc. dr hab. Karol Poznański**, natomiast pierwszymi prodziekanami byli: **doc. dr hab. Maria Cackowska** oraz **doc. dr hab. Leon Koj**. W roku 1973 na Wydziale kształciło się w ramach 7 kierunków studiów magisterskich i 9 kierunków studiów zawodowych ponad 1600 słuchaczy. W tym samym

roku z inicjatywy **doc. dr hab. Marcelego Klimkowskiego** podjęto decyzję o utworzeniu studiów magisterskich w zakresie psychologii.

Powołanie Instytutu Psychologii miało miejsce w roku 1977, a jego strukturę tworzyły początkowo trzy zakłady: Zakład Psychologii Nauczania i Wychowania, kierowany przez **Natalię Reuttową**, Zakład Psychologii Rozwoju i Patologii Dziecka, którego kierownikiem był **Tadeusz Gałkowski** oraz Zakład Neuropsychologii, kierowany przez **Marcelego Klimkowskiego**. W pierwszym roku Instytut Psychologii zatrudnił 34 pracowników, prowadzących badania naukowe w trzech obszarach, tj. psychologii defektologicznej, neuropsychologii i psychologii twórczości. Współpracowano z licznymi placówkami psychologiczno-pedagogicznymi w regionie, a także z WOSL w Dęblinie i Medycznym Centrum Kształcenia Lekarzy w Warszawie.

W roku 1978 w strukturze Wydziału oprócz Instytutów Pedagogiki i Psychologii funkcjonował Instytut Wychowania Artystycznego. Wydział dysponował już wtedy dwoma zabytkowymi budynkami przy ul. Narutowicza 12 oraz przy Placu Litewskim 5, które zajmuje do chwili obecnej. W latach 1988/1989 nastąpiły zmiany organizacyjne, które doprowadziły do usamodzielnienia się Instytutu Wychowania Artystycznego, natomiast kształcenie na kierunku wychowanie techniczne zostało przekazane Politechnice Lubelskiej. Od tego momentu w skład Wydziału wchodzi dwa Instytuty: Pedagogiki i Psychologii, w ramach których funkcjonuje 16 zakładów naukowych.

Instytut Pedagogiki aktualnie realizuje badania w 10 zakładach naukowych, skoncentrowane wokół problemu *Edukacja polska w zintegrowanej Europie*. Studia pedagogiczne prowadzone są w systemie stacjonarnym (dziennym) i niestacjonarnym (zaocznym) na trzech kierunkach: pedagogika (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia), pedagogika specjalna (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia), praca socjalna (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia).

Strukturę Instytutu Psychologii tworzy obecnie sześć zakładów, zatrudniających prawie 70 osób, w tym 9 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Studia psychologiczne odbywają się w systemie stacjonarnym (dziennym) i niestacjonarnym (wieczorowym). Studia na Wydziale od samego początku cieszą się nie słabnącą popularnością wśród maturzystów z całej Polski. Podczas rekrutacji na rok akademicki 2005/2006 liczba kandydatów na jedno miejsce na kierunku psychologia wyniosła ok. 30 osób, co jest rekordem popularności w historii studiów psychologicznych w Polsce.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie: pedagogika. W ciągu 35 lat działalności, mury wydziału opuściło ponad 25 tysięcy absolwentów: licencjatów, magistrów i około 300 doktorów w zakresie pedagogiki i psychologii. Obecnie jest to trzeci co do wielkości wydział na UMCS, w którym na pełnym etacie pracuje około 200 wykładowców: profesorów tytularnych, samodzielnych pracowników naukowych, doktorów oraz asystentów. Uczy się tutaj ponad 4000

studentów z Polski i zagranicy, którzy mają także możliwość studiowania wybranych przedmiotów w języku obcym. W ramach programu sektorowego Erasmus realizowana jest wymiana studentów z uczelniami zagranicznymi, co umożliwia wprowadzony przed kilku laty system ECTS. Absolwenci wydziału chętnie do nas wracają, kontynuując naukę na licznie organizowanych studiach podyplomowych (14 kierunków) również w programach wspieranych przez Komisję Europejską finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Powyższy przegląd to tylko pokrótce przedstawiona historia Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz kilka informacji o współczesnym funkcjonowaniu wydziału, które zostały zaprezentowane podczas obchodów 35 rocznicy jego powstania. Władze uniwersytetu, honorowi goście oraz obecni i dawni pracownicy wydziału zostali zaproszeni na uroczyste obchody, których program obejmował: mszę świętą w intencji zmarłych pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii, uroczyste posiedzenie Rady Wydziału w Sali Rady Wydziału oraz uroczyste spotkanie pracowników Wydziału. Spotkanie to stało się okazją do wręczenia zasłużonym pracowni-

kom listów gratulacyjnych. Obchody zakończyły się koncertem w wykonaniu Orkiestry Koncertowej Wojska Polskiego. Uroczystości swoją obecnością zaszczyli: Jego Magnificencja Rektor UMCS **prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski**, Prorektor ds. studenckich **dr hab. Stanisław Michałowski** **prof. nadzw.**, Prorektor ds. ogólnych **prof. dr hab. Ryszard Szczygieł**, **mgr Grzegorz Mazur**, Kwestor, **prof. dr hab. Anna Tukiendorf**, Dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, **prof. sztuki muz. Urszula Bobryk**, Dziekan Wydziału Artystycznego, **prof. dr hab. Henryk Gmiterek**, Dziekan Wydziału Humanistycznego, **dr hab. Władysław Janusz** **prof. nadzw.**, Dziekan Wydziału Chemii, **prof. dr hab. Andrzej Sękowski**, Dziekan Wydziału Nauk Społecznych KUL oraz przedstawiciele innych wydziałów.

Uroczystości 35-lecia powstania Wydziału Pedagogiki i Psychologii stały się okazją do podsumowania dotychczasowych osiągnięć i sukcesów, przypomnienia dziedzictwa i jednocześnie podjęcia planów dotyczących dalszego rozwoju naukowo-dydaktycznego Wydziału.

KATARZYNA WIEJAK,
IZABELA PIETRAS
INSTYTUT PSYCHOLOGII

Jubileusze archiwistów UMCS

W dniach od 23 do 24 października 2008 roku odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. *Kształcenie archiwistów i zarządców dokumentacji w kontekście wdrażania procesu bolońskiego*, zorganizowana przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w ramach obchodów jubileuszu trzydziestolecia kształcenia archiwistów w UMCS i dziesięciolecia Zakładu Archiwistyki. Gospodarzem spotkania był kierownik Zakładu Archiwistyki **prof. Krzysztof Skupieński**. Podczas obrad zajmowano się nowym problemem kształcenia uniwersy-

teckiego, jakim jest system boloński. Kształcenie w ramach studiów trzystopniowych (3+2+4) cały czas wzbudza wiele problemów. Wraz z wejściem do Unii Europejskiej zobowiązaliśmy się do kształcenia na trzech poziomach: licencjackim, magisterskim i doktoranckim. Wiąże się to z systemem punktów transferowych ECTS. Archiwistyka jest nauką pomocniczą historii i jej zadaniem jest badanie źródeł z zakresu procesów archiwo-twórczych. Z tego też powodu nie da się jej oddzielić jako osobnej nauki przygotowującej jedynie do zawodu. Każdy, kto zetknie się z jakąkolwiek

formą dokumentu powinien mieć wiedzę na temat procesów, które zachodziły na przełomie wieków w archiwach. To przede wszystkim powinno pozwolić na zapobieganie problemom związanym z przechowywaniem dokumentacji w przyszłości, bowiem formy zapisów informacji, rodzaje nośników i sposoby przechowywania dokumentacji zmieniały się i zmieniać będą.

Obrady toczyły się na Wydziale Humanistycznym w Sali Rady Wydziału. Uczestniczyło w nich 70 osób. Obecni byli przedstawiciele najważniejszych ośrodków kształcenia archiwistów w Polsce, Naczelnej Dyrekcji Archi-

wów Państwowych, dyrektorzy archiwów państwowych i kilku archiwów zakładowych.

Konferencję otworzyła dyrektor Instytutu Historii **prof. Anna Sochacka**. Obradom przewodniczył **prof. Janusz Tandecki** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Referat wprowadzający, w imieniu swoim i **dr. hab. Janusza Łosowskiego**, przedstawił **prof. Krzysztof Skupiński**. Referat dotyczył początków archiwistyki w Lublinie, które sięgają roku 1978, kiedy to do Ministerstwa wpłynął wniosek w sprawie powołania nowej specjalizacji. Po tym wystąpieniu rozgorzała dyskusja, w której osobą wyróżniającą był **prof. Józef Szymański**, kierujący specjalnością archiwalną w latach 1993-1998. Wspominał on pierwsze lata specjalności archiwalnej na UMCS. Chociaż potrzeba istnienia archiwów (nie od początku używano tej nazwy) pojawiła się już w Polsce średniowiecznej, to podejście do archiwistyki jako zawodu zmieniało się w zależności od statusu instytucji, która wytwarzała dokumenty. Jeśli była to kancelaria książęca, kanclerz był osobą bardzo pożądaną, a jego pozycja w praktyce często przewyższała znaczenie osoby samego księcia. Dziś natomiast archiwistą zazwyczaj nazywamy urzędnika, który pracuje dla pewnej jednostki terytorialnej danego urzędu. O jego znaczeniu można mówić tylko wtedy, jeśli chodzi o jego odpowiedzialność w stosunku do akt, z którymi się styka.

Następnym wystąpieniem był referat **Ewy Perlakowskiej** z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych pt. *Oczekiwania wobec obecnego rynku pracy a kształcenie archiwistów*, w którym referentka poruszyła problem zatrudnienia archiwistów. Problem ten wiąże się nierozdzielnie z kształceniem, ponieważ potencjalni pracodawcy poszukują osób z doświadczeniem i przygotowaniem zawodowym. Studia uniwersyteckie nie zapewniają spełnienia tych wymogów, chociaż dają wiedzę ogólną i bardziej teoretyczną niż praktyczną. W dyskusji **prof. Szymański** zwrócił uwagę na brak reakcji w tej kwestii Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, a taka sytuacja skłania do wyciągnięcia głębszych wniosków. Dyrektor Archiwum Państwowego w Koszalinie stwierdziła, że istnieje niemożność zatrudniania archiwistów ze względu na

ich doświadczenia, dlatego zatrudnia się osoby na stanowisku młodszego archiwisty z możliwością awansu. Jednak zapotrzebowanie na archiwistów jest znikome w stosunku do liczby kandydatów, jaka rokrocznie opuszcza mury uczelni.

Kolejny referat pt. *Deklaracja Bolońska a kształcenie archiwistów w Europie* przedstawił **prof. Krzysztof Strykowski** i **dr hab. Irena Mamczak-Gadkowska** z Uniwersytetu Adama Mickiewicza. W swoim wystąpieniu zaprezentowali wydarzenia i postanowienia, jakie doprowadziły do powstania Deklaracji Bolońskiej, która to przewiduje ujednoczenie szkolnictwa w całej Europie oraz zastosowanie takich samych podziałów czasowych dla kształcenia akademickiego.

Przedstawiciele Uniwersytetu Mikołaja Kopernika **dr hab. Waldemar Chorążyczewski** oraz **prof. Wiesława Kwiatkowska** w swoim wystąpieniu postawili wniosek, w myśl którego nadmierne rozszerzenie wachlarza specjalizacji zagrozi ich realizacją; a także pytanie, jaki ma być charakter studiów drugiego stopnia? Referenci zgodnie twierdzą, że podział studiów na dwa stopnie przynosi korzystne rezultaty, jednak w związku z tym rodzi się mnóstwo pytań i obaw, jaka będzie przyszłość archiwistyki? Proponują oni rozwiązania, które w dłuższej perspektywie mogą doprowadzić do przekształcenia tego kierunku w przygotowanie czysto zawodowe.

Kolejny referat – *Przegląd zmian w kształceniu archiwistów kościelnych* – został przedstawiony przez **ks. Leszka Wilczyńskiego**. Autor zauważył narastający problem braku opieki nad archiwaliami kościelnymi i wysunął trzy postulaty. Po pierwsze należy położyć nacisk na kształcenie w seminariach, następnie należy prowadzić kursy dla archiwistów zakładowych, w końcu ważne jest przygotowanie podręcznika lub choćby skryptu, który pomógłby ustalić pewne zasady w postępowaniu z archiwaliami kościelnymi. W myśl jego referatu ratunkiem dla diecezji byłoby opracowanie instrukcji kancelaryjnej.

Ważnym etapem tego dnia konferencji była dyskusja podsumowująca. **Profesor Andrzej Tomczak** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zwrócił uwagę, że za dużo mówi się o przygotowaniu zawodowym. Oznacza to dylemat, czy archiwistyka

ma pozostać nauką w wymiarze uniwersyteckim, czy też nauką w wymiarze wyższej szkoły zawodowej. **Prof. Władysław Stępiak** z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych stwierdził, że raczej nie będzie łatwo połączyć poziomu uniwersyteckiego i przygotowania zawodowego. Dyrektor Archiwum Państwowego w Lublinie **Piotr Dymmel** przekonywał, iż podstawą archiwistyki musi być historia. Skrytykował on ośrodek toruński za „ociosanie” wykształcenia archiwistycznego, które zmierza poprzez ucznia i czeladnika do „mistrza rzemiosła”. **Prof. Wiesława Kwiatkowska** z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika stanowczo stwierdziła, że historycy nie mogą budować kierunku, którego fundamentem będzie nauka inna niż historia. Pierwszy dzień obrad zakończył się bankietem w restauracji „Hades”.

Drugi dzień obrad zapoczątkowało Zebranie Walne Sekcji Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, w trakcie którego wiceprezesem wybrano **prof. Krzysztofa Skupińskiego** z UMCS. Następnie **prof. Władysław Stępiak** z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych przedstawił referat *Studia trzeciego stopnia (doktoranckie) z archiwistyki w Polsce na tle europejskim*, który wywołał długą i burzliwą dyskusję. Ponadto **dr Lucyna Harc** z Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosiła referat *Kształcenie ustawiczne archiwistów i zarządców dokumentacji w kontekście Procesu Bolońskiego*, która poruszyła m.in. kwestię studiów podyplomowych, kursów doszkalających oraz kursokonferencji.

Referat podsumowujący wygłosił **prof. Krzysztof Skupiński**. Przedstawił on kluczowe problemy w nauczaniu archiwistów i zarządców dokumentacji. Jednym z problemów jest jedność archiwistyki i dokumentoznawstwa. Skupił się na kwestii, jak z kierunku: archiwistyka i zarządzanie dokumentacją (w pełnym zakresie 3+2+4) uczynić ponadwymiarowe studia przygotowujące do życia w społeczeństwie informacyjnym oraz do wykonywania części zawodów, które w tym społeczeństwie się rozwiną. Postawił też pytanie: co z koncepcją rozdzielenia zawodu archiwisty historycznego od zarządcy dokumentacji?

MARTA POŃSKA

Wnuczka Stanisława Wyspiańskiego w „Jamie Michalikowej”... na UMCS!

Zapytajcie Artura, daję słowo: nie kłamię, ale było jak ulał Sześć słów w telegramie: Zaczarowana Dorożka Zaczarowany Dorożkarz Zaczarowany Koń (...)

K. I. Gałczyński, „Zaczarowana dorożka”

Ten dzień pozostanie w pamięci studentów II roku kulturoznawstwa jako dzień niezwykły. Na ćwiczenia zaliczeniowe przybył gość honorowy, pan Prorektor UMCS, **prof. dr hab. Stanisław Chibowski**. Bardzo to podniosło rangę dydaktyki na kierunku. Sygnał: uniwersytetowi bardzo zależy na młodej inteligencji kształcącej się na UMCS. Obowiązuje wysoki poziom oraz miła, godna kulturalnej inteligencji, atmosfera. Uczelnia – to wymagające, ale ciepłe i życzliwe miejsce kształcenia, nawiązujące do najlepszych tradycji Lwowa, Wilna, Krakowa, Liceum Krzemienieckiego... Mamy tak wiele w kulturze polskiej świetnych wzorców edukacyjnych i wychowawczych, że współczesne uczelnie mogą z nich czerpać bez końca. Studenci, przypinając Prorektorowi serduszko z napisem *Lubimy Pana Rektora* akurat sięgnęli do zwyczaju lwowskiego, z dość bliskiej czasowo tradycji. Bardzo pomysłowy w tej dziedzinie jest Kraków. Na przykład dzień rocznicy pierwszego wykładu na Uniwersytecie Jagiellońskim odbył się w przepięknie udekorowanej kwiatami i ziołami sali Collegium Maius. Stanisław Wyspiański byłby rad.

Coś z klimatu lwowskiego i krakowskiego udało się moim studentom wyczarować w Lublinie. Po obejrzeniu wystawy prac zaliczeniowych studentów (50 pięknych plakatów przedstawiających gniazda rodowe i miejsca pobytu pisarzy i poetów na Lubelszczyźnie, ciekawe edytorsko *Notesy lektur*, mini-monografie pisarzy, ozdobione cytatami z dzieł), studenci i goście przeszli do... „Jamy

Prorektor UMCS Stanisław Chibowski i prof. Barbara Jednak w rozmowie z gościem Dorotą Wyspiańską

Michalikowej”. Jedna ze zwyczajnych sal ćwiczeniowych (355 Stara Hum.) została, dzięki wspaniałej wyobraźni **Eweliny Jarosz** i jej spontanicznego zespołu, przemieniona w przepiękną, pełną wdzięku i zaskakujących pomysłów, kawiarenkę. Na wyróżnienie zasługuje znakomita starościna roku **Katarzyna Tchórzewska**. Kawa, ciastka własnego wypieku, dobra muzyka i wspaniały, zróżnicowany repertuar, zaskoczył wszystkich poziomem i rzeczywiście rzadko spotykanym w Lublinie specyficznym, krakowskim klimatem małych, a pełnych uroku kafejek. **Profesor George Steiner** uważa, że bez kawiarenek nie będzie Europy. **W. Gombrowicz** bał się młodzieńców w pubach, ogromnych sal i stalowej sieci autostrad. Inna

jest kultura piwiarni, a inna kawiarenki. Kawiarenka to takie zaczarowane miejsce w kulturze inteligencji i twórców. Do tej należał także „zaczarowany dorożkarz” i „zaczarowany koń”. Studenci kulturoznawstwa w lot uchwycili ten styl. Zapragnęły przyjaznego, „odbetonowanego”, cichego miejsca, w którym żyje pamięć, słowo i powstaje ulotna atmosfera fantazji. Sprawę ułatwiła nam uroczą **Dorota Wyspiańska**, przybyła na spotkanie syna, którego namalował Stanisław Wyspiański ojciec na obrazie *Śpiący Staś*. Był to jej pierwszy pobyt na naszym uniwersytecie (a mieszka w Lublinie 30 lat, bo... „a to Lublin właśnie”). Pan Prorektor prof. St. Chibowski otrzymał z Jej rąk różę w cho-

chołku, a studenci – w „Jamie Michalikowej” mogli otrzymać podpis Doroty Wyspiańskiej wraz z „Naszą Rotą”, w której Dorota Wyspiańska publikuje swoje wspomnienia rodzinne. Studenci bardzo serdecznie przyjęli p. Dorotę, a ona obiecała dalsze spotkania. Mimo że żyje bardzo, bardzo skromnie (z bardzo niskiej renty), przybyła do studentów honorowo i wróciła autobusem na osiedle im. M. Konopnickiej. Nie było „zaczarowanej drożki”...

Dzień zaliczeń pozostawił rzeczy godne przemyślenia. Udało się studentom zaprezentować bardzo dobry poziom naukowy, wychowawczy i twórczy. Zacni „jurorzy”: prorektor prof. St. Chibowski, dyr. Instytutu Kulturoznawstwa prof. J. Adamowski byli szczerze zadowoleni z naszej młodzieży studenckiej. Osiągnęliśmy jeszcze jeden cel: powstała interesująca impreza promocyjna w zakresie kształcenia

na UMCS. Wykorzystaliśmy w tym celu wiele elementów: wystawa prac plakatowych o tematyce kultury polskiej na Lubelszczyźnie (pisarze, poeci) była pierwszą tego typu inicjatywą dydaktyczną na kulturoznawstwie w Polsce. Sami studenci byli zaskoczeni zdobytą wiedzą o Lubelszczyźnie i jej tradycjach. Ale – od razu muszą powiedzieć, że prawie nikt ze studentów nie widział naprawdę Muzeum H. Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej ani Muzeum J. I. Kraszewskiego w Romanowie, ani dworku (obecnie szkoły) w Kośminie Zofii Kossak-Szczuckiej, ani pamiątek po Adamie Naruszewiczu w Janowie Podlaskim, ani wielu innych bezcennych pamiątek. Kulturoznawstwa w Polsce mają w tej dziedzinie sporo do zrobienia. Na pociechę wspomnę, że kulturoznawstwo na UJ nie ma wykładu monograficznego... o Wawelu!

Dla mnie powodem do refleksji nad dydaktyką o literaturze są prace, w których niekiedy pojawia się

nowy porządek edukacyjny: noblista Henryk Sienkiewicz wymieniany jest po Franciszce Arnsztajnowej, a teatr NN (nie uwłaczając temu alternatywnemu zespołowi) – przed Teatrem im. J. Osterwy. Do tych spraw warto będzie wracać i budzić refleksję nad dydaktyką. Przyszli adepci kulturoznawstwa rozwinęli skrzydła – zobaczyli, że wierzymy w nich, liczymy na piękne dokonania i jesteśmy życzliwymi opiekunami. Uniwersytet, poszukujący nowych impulsów promocyjnych, zyskał zwolenników. Mam nadzieję, że coś z tego jeszcze wyrośnie, bo tajemnica sukcesu tkwi w rozbudzaniu wyobraźni. Dlatego Gombrowicz nie wierzył w świat, który zabierze człowiekowi „zaczarowaną drożkę” fantazji.

BARBARA JEDYNAK

KIEROWNIK ZAKŁADU KULTURY
LITERACKIEJ I OBYCZAJU
W INSTYTUCIE KULTUROZNAWSTWA

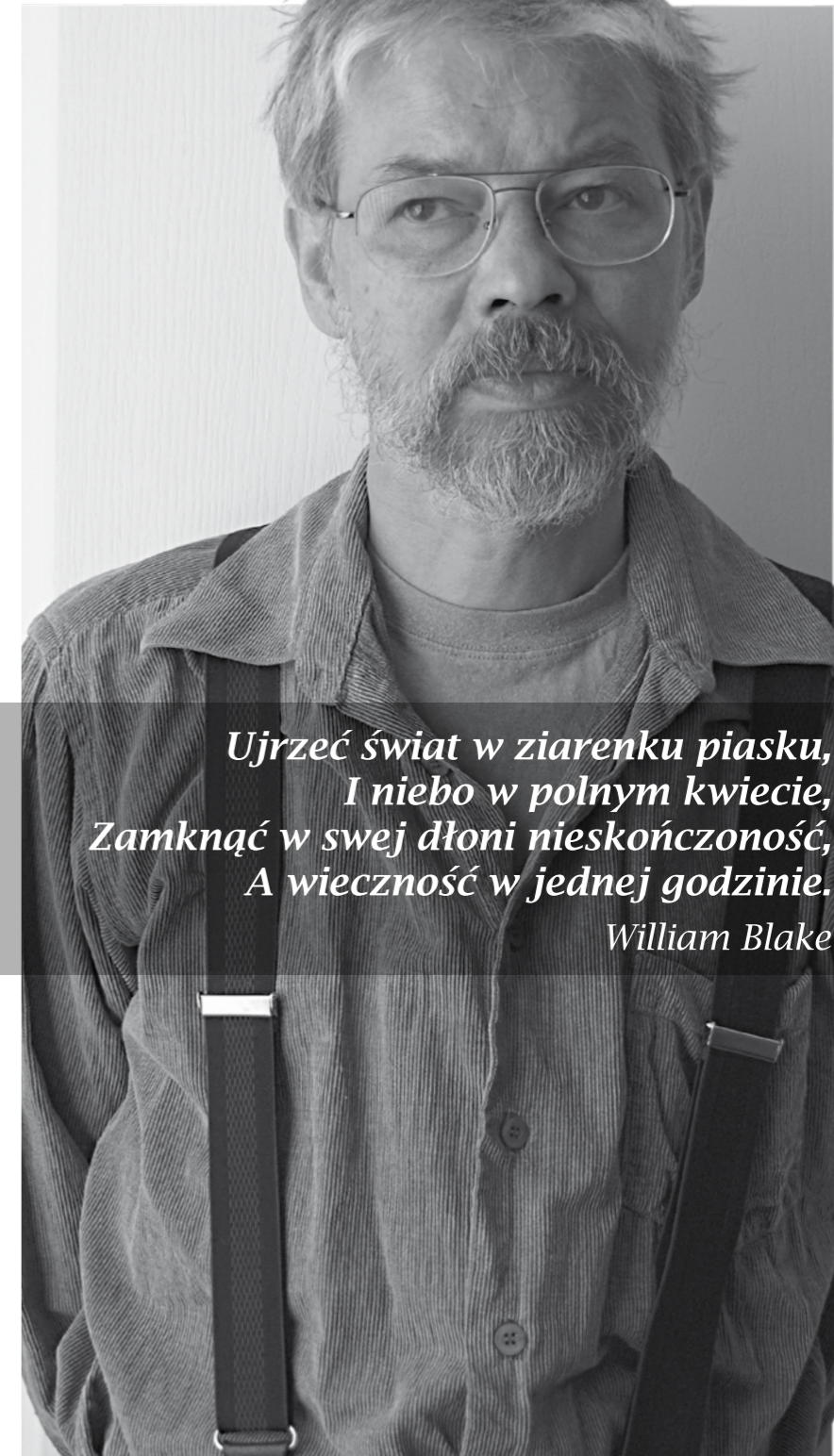
Requiem dla przestrzeni.

Kilka refleksji o sztuce **Mikołaja Smoczyńskiego**

Dnia 2 stycznia bieżącego roku w wieku 54 lat zmarł w Lublinie **MIKOŁAJ SMO CZYŃSKI** – malarz, fotograf, twórca instalacji, rysownik-konceptualista, wieloletni pedagog Wydziału Artystycznego UMCS. Lubelskie środowisko artystyczne utraciło jedną z najbardziej wyrazistych postaci, sztukę polską – wybitnego Artystę.

Podkreślano związki jego poszukiwań artystycznych z minimalizmem – był bowiem szczególnie wyczulony na oddziaływanie sztuki w przestrzeni. Niemniej często można spotkać porównania z nurtem *Arte Povera* – sztuki operującej zwykłym, najczęściej „zdegradowanym” przedmiotem. Mikołaj Smoczyński stanął jednak „ponad”, a właściwie szukał i znalazł rodzaj uzgodnienia tych dwóch pozornie sprzecznych postaw – wyrastającej z konstruktivistycznego ducha postawy racjonalisty oraz sztuki zainspirowanej realnością pominiętą, „biedną”, nasyconą refleksją egzystencjalną. Fenomenem jego stylu była synteza. Esencją – uważne rozważanie natury samej sztuki. Pasje artystyczne Mikołaja Smoczyńskiego obejmowały malarstwo, rysunek, a także pochodne – fotografię oraz sztukę instalacji, którą, paradoksalnie, określał w kontekście bardziej malarstwa niż na przykład rzeźby, przy czym Smoczyński nie był malarzem iluzji, ale malarskiego konjektu.

W roku 1981, przy okazji pierwszej wystawy indywidualnej, pisał: *Prze stałem odróżniać to, co przedstawiane od przedstawiającego. Moje malarstwo, z braku innych odniesień, stało się motywem dla siebie. [...] Obraz jest faktem, który sam realizuje własną konkretyzację. Obraz malarski*

*Ujrzyć świat w ziarenku piasku,
I niebo w polnym kwiecie,
Zamknąć w swej dłoni nieskończoność,
A wieczność w jednej godzinie.*

William Blake

Mikołaj Smoczyński

urodzony w 1955 r. w Łodzi. Mieszkał i pracował w Lublinie. Studia: 1974-1975 w PWSSP w Łodzi, 1975-1979 w UMCS w Lublinie, 1984-1985 w ASP w Warszawie (staż naukowy). Kilkakrotnie był stypendystą Ministerstwa Kultury. W 1990 r. laureat Nagrody im. Stanisława Wyspiańskiego; w 1991 Grand Prix V Międzynarodowego Triennale Rysunku we Wrocławiu; w 1992 II Nagroda na Wystawie European Photography w Berlinie. Ważniejsze stypendia: 1993 - Fondation de l'Art de la Napoule Memorial Henry Clews; La Napoule - France (pobyt studyjny); 1995 - Soros Foundation, New York (pobyt studyjny); 1997 - Jurzykowski Foundation, New York (pobyt studyjny) ART/OMI; 2001 - Fundacja Kościuszkowska, Nowy Jork; 2001 - The Pollock Krasner Foundation, New York; 2001 - International Program Studio, New York (pobyt studyjny). Najważniejsze wystawy indywidualne: 1980, 1991, 1997, 2001, 2004, 2006 - Galeria BWA, Lublin; 1988 - Galerie L'OLLAVE, Lyon; 1991, 1995 - Galeria Foksal, Warszawa; 1991 - San Diego State University Art Gallery, San Diego (USA); 1992 - E. L. A. C., Lyon (France); 1993 - Centrum Sztuki Współczesnej - Zamek Ujazdowski, Warszawa; 1993 - Galeria Krzysztofory, Kraków; 1993 - Galeria Potocka; 1995 - Art in General Gallery, New York; 1995 - Galeria Foksal, Warszawa; 1996 - Narodowa Galeria Sztuki - Zachęta, Warszawa; 1997 - IFA Galerie, Berlin (Niemcy); 1999 - Galeria u Jezuitów, Poznań; 2001 - Galeria Arsenał, Poznań; 2001 - International Studio Program, New York; 2003 - Galeria BWA, Zielona Góra; 2003 - Galeria Sektor I., Katowice; 2004 - Galeria Labirynt 2, Lublin (dyptyk); 2006 - Galeria Grodzka, Lublin; 2006 - Galeria „Nowy Wiek”, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze; 2006 - Centrum Sztuki Współczesnej - Zamek Ujazdowski - Cysterna, Warszawa; 2006 - Galeria Krytyków Pokaz, Warszawa; 2008 - Gallery Starmach, Kraków. Prace w kolekcjach: Muzeum Narodowe, Szczecin; Muzeum Narodowe, Poznań; Muzeum Narodowe, Warszawa; Muzeum Sztuki, Łódź; Muzeum Artystów, Łódź; Muzeum Artystów, Kraków; Muzeum Sztuki, Radom; Narodowa Galeria Sztuki - Zachęta, Warszawa; Centrum Sztuki Współczesnej, Zamek Ujazdowski, Warszawa; Galeria Foksal, Warszawa; Galeria Potocka, Kraków; Galeria BWA, Lublin; L'Ollave Gallery, Lyon (Francja); Museum of Photography, San Diego (USA); San Diego Museum of Contemporary Art in La Jolla, San Diego (USA); Lombard - Fried Gallery, Nowy Jork (USA); Art in General Gallery, Nowy Jork (USA); Galerie L'OLLAVE, Lyon; Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych w Lublinie; Kolekcja Grażyny Kulczyk, Poznań; Kolekcja Dariusza i Krzysztofa Bienkowskich, Łódź; Kolekcja Klementyny Bocheńskiej, Warszawa

był konkretem istniejącym jako byt sam w sobie, fragment świata, ale zarazem był wytworem wyjątkowym i nadzwyczajnym, przy czym Smoczyński był perfekcjonistą *elocutio* - wykonania. Obiekt malarski, który wychodził spod ręki artysty, miał walor unikatowy. W ciągu lat praktyki artystycznej od malarstwa odchodził i do niego wracał. Rodzajem *summy* malarskich doświadczeń były tzw. „obrazy prawdziwe”, które artysta pokazał w Galerii Foksal w 1990 roku. Były to abstrakcyjne reliefy - zdejmowane odciski negatywów ścian odcisnięte w fakturze płótna. Zdarte z muru warstwy sklejonego papieru wraz z tynkiem eksponowane były następnie jako obrazy-obiekty, które stanowiły zarazem elementy aranżacji przestrzeni ekspozycyjnej.

Minimalistyczne odniesienia sztuki Mikołaja Smoczyńskiego nie polegały na zaczerpnięciu wzorów estetyki geometrycznego „czystego” przedmiotu (która w sztuce amerykańskiej wyniknęła w znacznym stopniu z późnej recepcji rosyjskiego konstruktoryzmu, skonfrontowanej z Duchampowską koncepcją *ready-mades*), ale umotywowane były operowaniem przedmiotem w przestrzeni. Minimaliści odwrócili tradycyjny porządek rozumienia rzeźby. Pojęli ją nie tyle w kategoriach przedmiotu określającego miejsce, co samego „miejsca”, którego stosunki przestrzenne wynikają z układu *specific objects* - jak nazwał swoje dzieła Donald Judd - tworząc podstawy teoretyczne dla amerykańskiego minimalizmu. Smoczyński aranżował przestrzeń zarówno za pomocą obiektów malarskich, jak też elementów zastanego wnętrza (np. fragmentów płyt podłogowych), czy też takich specyficznych materiałów, jak suprema, które były tworzywem definiującym nową przestrzeń - miejsce sztuki. Elitaryzm tej postawy polegał na wysublimowanym i wyrafinowanym komunikacie wizualno-przestrzennym. Widz wchodził w przestrzeń steatralizowaną, stawał się nie tyle biernym odbiorcą obiektu istniejącego na zewnątrz niego, co uczestnikiem „spektaklu miejsca”.

Analizy postawy wobec sposobu ekspozycji stała u podstaw doświadczeń artystycznych Smoczyńskiego rozwiniętych szczególnie w latach dziewięćdziesiątych. Wtedy też najpełniej zrealizował liczne instalacje w określonej, najczęściej wybranej lub zadanej artyście przestrzeni, czyli tzw. *site construction* czy *site specific*. Słowo oznacza tu „miejsce”. Sam Smoczyński pisał: *Podstawową kategorią, która definiuje sztukę instalacji jest Miejsce*. Działania w galerii czy też w innych przestrzeniach były rozumiane jako praca z „miejscem znalezionym”. Ta przestrzeń zawsze była wyzwaniem, a zarazem tworzywem, tak jak tworzywem dla malarza jest płótno, farba, blejtram. Tworzywo to służy uobecnieniu obrazu i zapisowi idei. Tak samo Smoczyński za pomocą tworzywa-miejsca kreował „obraz” i „ideę”. Wybór miejsca był tak samo ważny, jak wybór tworzywa, co więcej - miejsce bywało przyczyną sprawczą dzieła, punktem wyjścia dla pracy artysty, a zarazem było „terytorium przejściowym”, w którym znaczenia dzieła i miejsca wzajemnie się przenikają i wzmacniają, a możliwości interpretacji ulegają dzięki temu rozszerzeniu.

Mikołaj Smoczyński uważał, że znaczenie dzieła nie bierze się z jego charakteru przedmiotowego a raczej z relacji pomiędzy przedmiotem, wnętrzem (miejscem) i obserwatorem, przy czym artysta miał wyobraźnię przestrzeni niepodbitej, nienazwanej, nieskolonizowanej. Traktował sztukę *site* trochę jak podróż w nieznaną, a kreację artysty jak los wędrowca, który przybywa do obcego miasta, innego kraju i musi się w nim odnaleźć, zbudować sens, stworzyć ład, a jednocześnie impulsem tak pojętej „podróży” była ciekawość świata, inwencja, pojmwana przez samego Smoczyńskiego po Derridiańsku - jako „odkrywanie innego” i „wynajdywanie”, chciałoby się dodać - bezinteresowne. Dostrzegał też w tym postępowaniu podobieństwo do kreowania obrazu, ale w sensie szczególnym. O ile bowiem - jak pisał - obraz jest „odbiciem świata”, o tyle instalacja jest „kombinacją obrazów”.

Kompozycja obrazów w przestrzeni, jeśli tak można określić próbę definiowania sztuki instalacji przez Mikołaja Smoczyńskiego, bywała przedmiotem

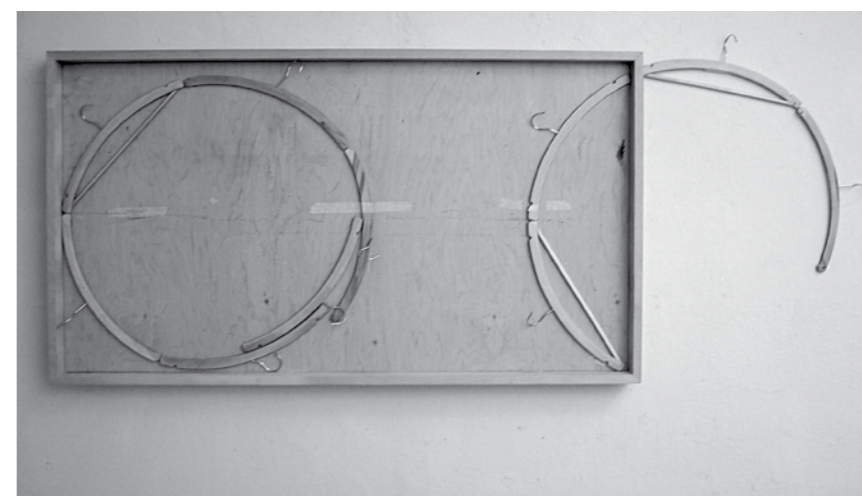
dokumentacji fotograficznej, dokonywanej przez samego artystę. Fotografie Smoczyńskiego posiadały jednak walor osobnych dzieł - plasowały się pomiędzy fotografią dokumentalną a fotografią artystyczną. Tym samym artysta rozwinął jeszcze jedną, bardzo ważną i żywą ścieżkę działań artystycznych, silnie związaną z podstawowym dla niego zagadnieniem, jakim była „sztuka miejsca”.

Za pomocą czarno-białych fotografii dokumentował zmieniające się warunki eksplorowanej artystycznie przestrzeni. W ten sposób rozpoczął realizację serii obrazów fotograficznych zatytułowanych *Secret Performance*, która powstała w latach 1983-93. Podczas dokumentacji prowadził jednocześnie eksperymenty z samym medium fotograficznym, nadając procesowi fotografowania (poprzez długie czasy naświetlania) walor wydarzenia rozciągającego się w czasie. Performatywna fotografia rejestrowała zarówno obiekty artystyczne w przestrzeni, jak też samą przestrzeń pracowni, która stała się sama w sobie tematem prac, a jednocześnie fotografie nabrały charakteru niejednoznacznych, samodzielnych twórców wyobraźni i nośników abstrakcyjnej formy, magicznych i często nasyconych skojarzeniami pejzażowymi lub architektonicznymi.

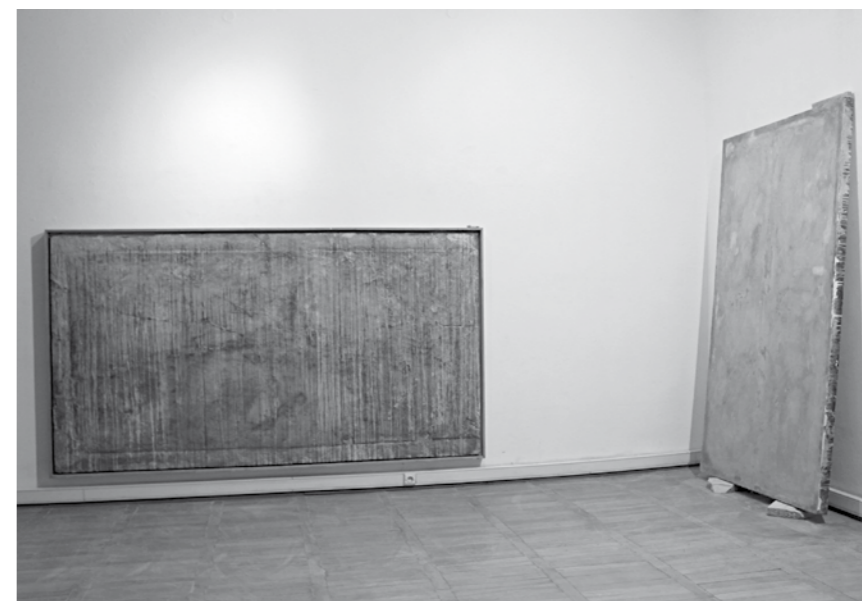
Oryginalność poszukiwań artystycznych Mikołaja Smoczyńskiego została szybko dostrzeżona zarówno w kraju, jak i za granicą. Artysta był wielokrotnie nagradzany. Między innymi w 1990 roku uzyskał Nagrodę Artystyczną im. Stanisława Wyspiańskiego, a w 1993 roku zdobył Grand Prix Triennale Grafiki we Wrocławiu. Nie bez znaczenia dla sławy międzynarodowej artysty była nagroda European Photography Award uzyskana w Berlinie w 1992 roku, podobnie jak liczne stypendia zagraniczne, między innymi w Association d'Art de la Napoule Memorial Henry Clews we Francji (1994), oraz kilkakrotnie w Nowym Jorku (Soros Foundation - 1995; Jurzykowski Foundation - 1997; Fundacja Kościuszkowska i The Pollock Krasner Foundation - 2001). Wystawiał w najbardziej liczących się galeriach w kraju. Oprócz wspomnianej Galerii Foksal, między innymi w Centrum Sztuki Współcze-

Mikołaj Smoczyński, *Śłupy milowe. Projekt dla Cysterny, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa, 2006*

Mikołaj Smoczyński, *Zmiana właściwości miejscowej, wystawa zbiorowa „Niosę przed sobą lustro”, Galeria Szara, Cieszyn, 2005*

Mikołaj Smoczyński, od lewej: *Zagadnienia malarskie (żółć cytrynowa)* i *Obraz pojedynczy*, wystawa indywidualna „Mapa”, Galeria Nowy Wiek, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, 2006

Mikołaj Smoczyński, *Obraz o treści religijnej*, wystawa indywidualna „Mapa”, Galeria Nowy Wiek, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, 2006

snej i w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta w Warszawie, galeriach: Krzysztofory, Potocka i Starmach w Krakowie, wielokrotnie w galeriach BWA w Lublinie. W roku 2006 w Galerii Grodzkiej w Lublinie miała miejsce wyjątkowa wystawa indywidualna artysty. Pokazane zostały autorskie plakaty przygotowane do własnych wystaw artysty, stanowiące rodzaj podsumowania i autokomentarza Mikołaja Smoczyńskiego wobec własnej twórczości.

Mikołaj Smoczyński swoją postawę artystyczną wyraził w lapidarnym stwierdzeniu: *Pracuję z prostymi, zwykłymi materiałami, aby zmienić kontekst rzeczywistości, pokazać bogactwo zwykłej rzeczywistości, na przykład za pomocą relacji między podłogą a ścianą*. Uprawiał rodzaj ascetycznego realizmu, ale pojętego bardzo swoiście, albo raczej – przewrotnie. Z uwagą przyglądał się fragmentom rzeczywistości, aby wyciągnąć z nich

wizualną esencję i wniknąć w tajemnicę pozornie nieistotnego skrawka świata. Co więcej, zmieniał ten świat poprzez sztukę, odkrywał nową przestrzeń, zadziwiającą i zastanawiającą – to była droga Smoczyńskiego. W jego postępowaniu była postawa empirysty i poety zarazem. Tworzył sztukę nasyconą dygresyjnym teoretyzowaniem.

Indywidualista Smoczyński nie szedł ani pod prąd, ani z biegiem rzeki, raczej wytyczył własny szlak, a że był człowiekiem idei, tak jak też był artystą świadomym, o wielkiej erudycji i zainteresowaniach teoretycznych, szybko uplasował się w tej przedziwnej plejadzie artystycznych gwiazd samotnych, świecących stałym światłem bijącym z wewnątrz. Smoczyński nie odbijał światła innych, ale sam był jego źródłem. Dla tych, którzy potrafili wejść w jego aurę trudnej nieoswojonej konfrontacji, ten blask rodził inspiracje i wielkie uznanie.

PIOTR MAJEWSKI

30 rocznica śmierci twórcy lubelskiej slawistyki

9 lutego tego roku minęła 30 rocznica śmierci (9 lutego 1979) **Profesora Pawła Smoczyńskiego**, twórcy ośrodka slawistycznego na UMCS i zarazem jednego z organizatorów studiów neofilologicznych, pierwszego Dyrektora Instytutu, Kierownika Katedry Filologii Słowiańskiej a następnie Zakładu Filologii Słowiańskiej (obecnie Zakładu Językoznawstwa Słowiańskiego). Paweł Smoczyński urodził się 28 czerwca 1914 w Nowem k. Świecia, zmarł 9 lutego 1979 w Lublinie. Studiował filologię polską na Uniwersytecie w Poznaniu w latach 1933-1937, stopień doktora uzyskał w roku 1951 w Łodzi, został mianowany docentem w roku 1955, a tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1966. Od roku 1955 wykładał filologię słowiańską w UMCS. Profesor ogłosił wiele prac dotyczących mowy dziecka (*Przyswajanie przez dziecko podstaw systemu językowego*, 1955), dialektologii (*Kwestionariusz do atlasu gwar Lubelszczyzny*, 1965) i onomastyki (*Słowiańskie imiona pospolite i własne z podstawowym -ch- w części sufiksальной 1963, Untersuchen zu polnischen Familiennamen*, 1968).

Ważny jest udział Profesora P. Smoczyńskiego w zakresie kształcenia kadry naukowej. Pod Jego kierunkiem swoje badania rozwijali m.in. **prof. H. Górnowicz** (Gdańsk), **prof. S. Warchoń**, **prof. M. Łesiów**, **dr M. Buczyński**. Na seminariach magisterskich prof. P. Smoczyńskiego uczestniczyli i pod Jego kierunkiem pisali rozprawy m.in. **J. Bartmiński** i niżej podpisany.

FELIKS CZYŻEWSKI

Sukces doktorantki UMCS

Doktorantka Instytutu Filologii Polskiej, IWONA DOROTA, napisała pracę pt. *Włoskie imaginarium w epistolografii Zygmunta Krasińskiego*, pod kierunkiem prof. dr hab. Aliny Aleksandrowicz. Obrona odbyła się w styczniu 2004 roku. Recenzentami pracy doktorskiej byli: prof. dr hab. Zbigniew Sudolski i prof. dr hab. Roman Doktor.

Dr Iwona Dorota pracuje w charakterze lektora języka polskiego na Uniwersytecie w Mediolanie (Università degli Studi di Milano). Jest to jeden z najbardziej prestiżowych uniwersytetów włoskich, a prowadzone przez dr Dorotę zajęcia dydaktyczne są szczególnie cenione przez włoskich studentów, o czym świadczy fakt, iż uczęszczają w nich studenci z różnych kierunków, a także innych uniwersytetów.

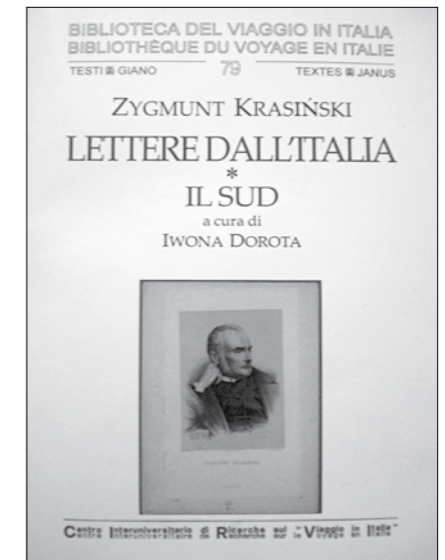
Dr Iwona Dorota oprócz zajęć dydaktycznych publikuje w prestiżowych periodykach włoskich i francuskich. Liczba jej publikacji wynosi 12, a ukazały się one w: „Centro Interuniversitario di Ricerche sul <Viaggio in Italia>” (Moncalieri), „Centro di Ricerche sull’Italia Romantica” (Verona), „Studi Slavistici” (Florenca), „Esperienze letterarie” (Bologna), „pl.it” (Roma), „Les amis de George Sand” (Paryż).

W 2008 roku ewenementem kulturowym i naukowym stała się pozycja wydawnicza dr Doroty, pt. *Zygmunt Krasiński, Lettere dall’Italia. Il Sud*, ogłoszona drukiem w Centro Interuniversitario di Ricerche sul „Viaggio in Italia” w Moncalieri (Turyn) w serii wydawniczej „Biblioteca del Viaggio in Italia”, prestiżowym Centrum naukowo-badawczym o zasięgu światowym, kierowanym przez prof. Emanuela Kanceffa. Ten ośrodek uniwersytecki pozwala na wnikliwą refleksję i pogłębioną dyskusję nad korespondencją Zygmunta Krasińskiego w środowiskach naukowych Europy i świata.

Książka składa się z obszernej rozprawy wstępnej, poświęconej sztuce

epistolografii Zygmunta Krasińskiego i drugiej części translatorskiej. Pozycja liczy 461 stron. Dr Dorota przełożyła po raz pierwszy w dziejach historii literatury polskiej listy Krasińskiego pisane z Włoch do Delfiny Potockiej i innych adresatów. Wydawnictwo obrało doskonałą formę prezentacji, zarówno tekstu polskiego, jak i włoskiego, umieszczonych na stronach równoległych. Publikacja została niezwykle starannie wydana w pięknej i przemyślanej edytorsko szacie graficznej i opatrzona 15 zdjęciami. Wzbudziła powszechne zainteresowanie i uznanie krytyki. Bardzo pozytywna recenzja tej książki, napisana przez prof. Irenę Putkę-Ferrari, ukazała się w czasopiśmie polsko-włoskim „pl.it” (2009), kierowanym przez Luigi Marinelli, określa tę pozycję wydawniczą jako „ambitne studium”, które poprzez płaszczyznę osobowościową, polityczną, socjogenetyczną poety pozwala na zrozumienie publikowanych listów.

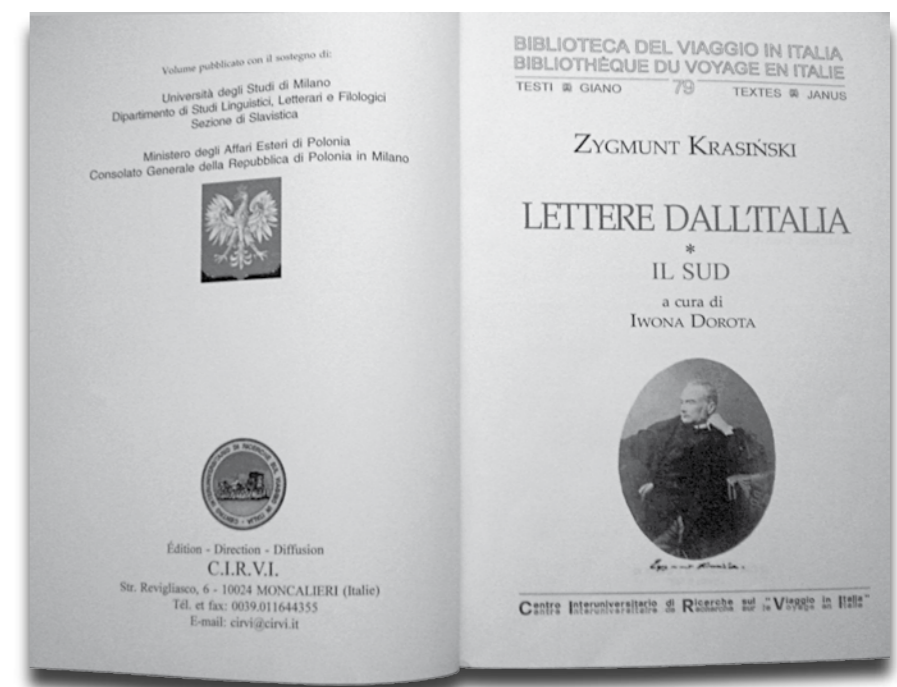
O wysokiej ocenie, jaką uzyskała ta publikacja, świadczy najlepiej umieszczenie jej na liście najlepszych książek w Stanach Zjednoczonych.

Publikacja ta trafiła także do wielu prestiżowych Uniwersytetów i ośrodków naukowych Włoch i Europy.

Książka otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Spraw Zagranicznych (Departament Promocji Polski), Konsulatu Generalnego RP w Mediolanie i Uniwersytetu w Mediolanie, i sytuuje się tym samym na płaszczyźnie polsko-włoskich relacji kulturalnych.

MAŁGORZAJA CHACHAJ

Spotkania z przeszłością... w Instytucie Historii UMCS

W sobotę 10 stycznia w Instytucie Historii UMCS odbyła się impreza pod hasłem *Spotkania z przeszłością... Dzień Historyka*. Skierowana była przede wszystkim do tegorocznych maturzystów, stojących przed wyborem kierunku studiów, ale i do wszystkich miłośników historii. Organizatorzy starali się pokazać, że historię warto poznać, warto studiować, a w Instytucie Historii UMCS można to robić w sposób ciekawy, rozwijający i inspirujący.

W potocznym wyobrażeniu studio-
wanie historii kojarzy się przede wszystkim z poznawaniem maksymalnej liczby faktów, wydarzeń i dat. Oczywiście są one bardzo ważne, ale oprócz tego przeszłość można poznawać i starać się zrozumieć nie tylko na podstawie książek i podręczników, lecz także w sposób bardziej namacalny i dotykający, wręcz „zmysłowy”. Dlatego też impreza toczyła się dwutorowo – uczestnicy mogli wysłuchać mini wykładów przygotowanych przez pracowników Instytutu Historii, a także wziąć udział w spotkaniach, warsztatach i pokazach historycznych rekonstrukcji.

Spotkanie uroczyście otworzyła i przywitała uczestników dyrektor Instytutu Historii prof. Anna Sochacka. Następnie słowa powitania skierował do zebranych wicedyrektor Instytutu dr hab. Robert Litwiński. Zebrani mogli wysłuchać wykładów przedstawionych przez pracowników Instytutu. Dr Stanisław Ducin starał się obalić i sprostować rozmaite legendy i mity narosłe wokół bitwy pod Termopilami. Dr Dariusz Słapek ukazał problemy, jakie napotyka historycy przy

badaniu źródeł historycznych. Wyjaśniał jak to możliwe, że różni historycy na podstawie tych samych źródeł wyciągają odmienne wnioski. Dr Jerzy Ternes starał się ukazać kulinarną, kulturową i cywilizacyjną rolę tak popularnych i powszechnych dziś używek, jak kawa czy herbata, w czasach staropolskich. Dr Małgorzata Kołacz-Chmiel przedstawiła sposoby opieki nad dzieckiem w dawnej Polsce. Na zakończenie dr Aleksandra Jaworska zaprezentowała przeobrażenia i ewolucję herbu Polski Orła Białego od średniowiecza po czasy współczesne.

Wykładom towarzyszyły pokazy i warsztaty zorganizowane przede wszystkim przez studentów działających w kołach naukowych. Uczestnicy mogli między innymi zapoznać się ze zrekonstruowanym uzbrojeniem i wyposażeniem legionistów rzymskich oraz Skorpionem – ogromnej mocy miotaczem bełtów i strzał, obejrzeć walki gladiatorów, skosztować przysmaków przygotowanych według starożytnych przepisów, zagrać na antycznych instrumentach.

Kolejną atrakcją była możliwość poznania tajników pracy archiwisty. Studen-

ci specjalności archiwalnej prezentowali między innymi zdjęcia lotnicze Lublina, wykonane przez Niemców w 1943 roku, najbardziej jaskrawe przejawy PRL-owskiej propagandy, pokazywane przez Polską Kronikę Filmową, starali się ukazać „teczki” z perspektywy archiwisty.

Była też możliwość zapoznania się i zagrania w historyczne gry planszowe, takie jak *Wings of War*, *Age of Empires III*, czy *Hannibal Barkas*.

Uczestnicy mogli również bezpośrednio porozmawiać ze studentami historii na temat warunków studiowania, zajęć, wykładów, zaliczeń, egzaminów, studenckiego życia codziennego.

Zainteresowanie imprezą przerosło oczekiwania organizatorów. Sala obrad Rady Wydziału Humanistycznego z wielkim trudem pomieściła wszystkich chętnych, których przybyło około 300. Pozostaje mieć nadzieję, że chociaż część z nich utwierdziła się w przekonaniu, że historię warto studiować i to na UMCS.

Spotkania z przeszłością... wywołały także duży odzew w lubelskich mediach. Relacje z nich znalazły się między innymi na antenach Telewizji Lublin, Radia Lublin oraz Radia Centrum, które objęło patronat medialny nad imprezą.

JERZY TERNES

W imieniu Dyrekcji Instytutu Historii chciałbym gorąco podziękować sprawnej grupie organizatorów, w skład której weszli doktorzy: D. Słapek, S. Ducin, J. Ternes, M. Woźniak i M. Tomaszek. Bez ich osobistego zaangażowania przeprowadzenie Dnia Historyka nie byłoby możliwe. Słowa wdzięczności należą się również Panom: M. Obarze i T. Ajzakowi za obsługę strony technicznej naszego przedsięwzięcia.

ROBERT LITWIŃSKI

Przekład pamiętnika Tadeusza Bobrowskiego

Przekład zatytułowany *A Memoir of My Life* (2008) stanowi XVII z kolei tom serii wydawniczej *Conrad: Eastern and Western Perspectives* pod red. naukową prof. dr hab. Wiesława Krajki, kierownika Zakładu Studiów Conradoznawczych w Instytucie Anglistyki UMCS. Wspomniana publikacja to pierwszy obszerny przekład na język angielski wspomnień wuja Josepha Conrada, Tadeusza Bobrowskiego, które w Polsce ukazały się pod tytułem *Pamiętnik mojego życia*. Jak pisze autor tłumaczenia i redaktor tomu, Addison Bross, książka zaadresowana jest do osób pragnących zrozumieć wpływ Bobrowskiego na życie i twórczość Josepha Conrada, jak również, co dotyczy zwłaszcza czytelników anglojęzycznych, zaznajomić się z historycznym i kulturowym kontekstem, w jakim pamiętniki te powstawały.

Wliczając bez mała 100 stron wstępie, Bross zarysowuje społeczny i polityczny klimat opisywanej przez Bobrowskiego epoki, koncentrując się na latach 1830-1863, kiedy to w kraju rozgorzał spór dotyczący przeszłości i przyszłości narodu polskiego – zarówno powodów i warunków – w których Polska utraciła niepodległość, jak i sposobów na jej odzyskanie. Jak zaznacza autor przekładu, spór ten wynikał ze starcia tradycji romantycznej z dynamicznie rozwijającą się w XIX wieku myślą pozytywistyczną, w której źródła należało upatrywać przede wszystkim w rozkładzie struktur państwowych, a idea zbrojnej walki o niepodległość zastąpiona została koncepcją pracy u podstaw i postępu gospodarczego.

Opisywana przez Brossa narodowa debata między romantykami a pozy-

Tadeusz Bobrowski, *A Memoir of My Life*, tłum i red. Addison Bross, t. XVII serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, red. nauk. Wiesław Krajka, Boulder-Lublin-New York, 2008.

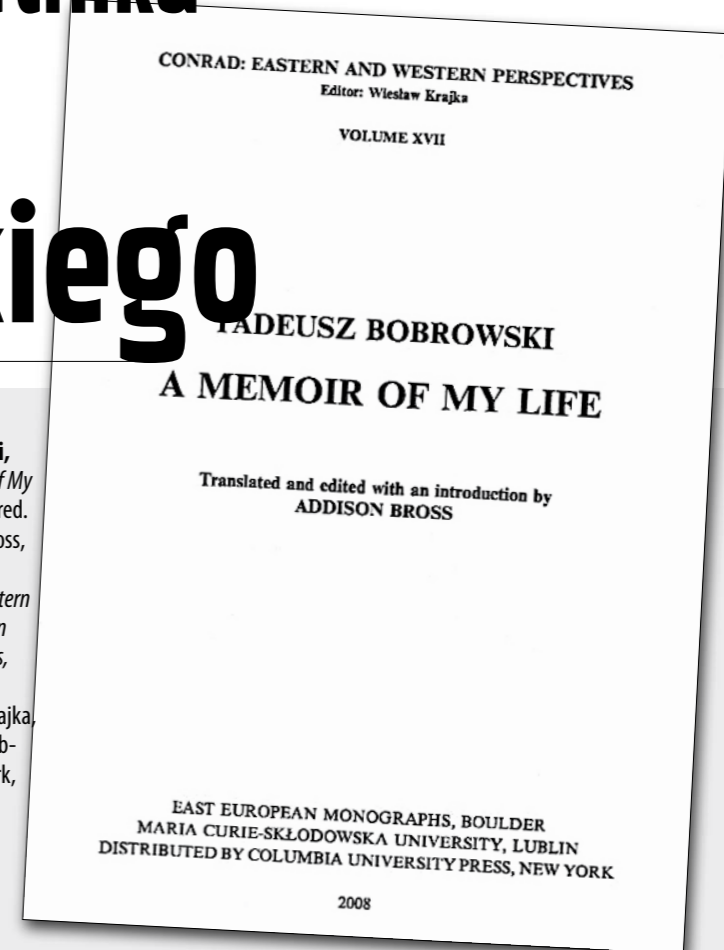
tywistami, reprezentowana w rodzinie Conrada przez sprzeczne przekonania jego wuja i ojca, Apollona Korzeniowskiego, odegrała zasadniczy wpływ na formowanie się osobowości pisarza. Jak dowodzi tłumacz, spór ten odzwierciedla swoisty dualizm światopoglądu autora *Lorda Jima*, w którego twórczości wyraźnie zaznacza się napięcie między idealizmem a pragmatyzmem, nieustępliwością a kompromisem, złudzeniem a rzeczywistością.

Przetłumaczone przez Brossa fragmenty pamiętnika dostarczają informacji na temat rodziny Bobrowskich, świadczą o krytycznym stosunku autora do polskiej szlachty zamieszkującej Kresy Wschodnie, są odzwierciedleniem pozytywistycznej koncepcji pracy organicznej, wyraźnie przeciwstawionej tu romantycznej tradycji zrywów niepodległościowych, omawianej przede wszystkim w kontekście powstania styczniowego. Opisują także relacje między Bobrowskim a Apollonem Korzeniowskim jako reprezentantami dwóch przeciwstawnych obo-

zów w sporze o przeszłość i przyszłość Polski.

Oprócz spopularyzowania wśród czytelników anglojęzycznych rzeczywistości społeczno-politycznej, w której kształtowała się osobowość młodego Konrada Korzeniowskiego, jak również przybliżenia samej postaci wuja pisarza, zamiarem autora przekładu była też weryfikacja obecnej często wśród anglosaskich biografów Conrada jednostronnej i uproszczonej wizji polskiej historii w wieku XIX. W wizji tej, cytując za Brosssem, *jedynym znaczącym wydarzeniem epoki jest powstanie styczniowe*, podczas gdy pamiętnik Bobrowskiego wskazuje na różnorodność rozwijających się w tym czasie poglądów historycznych i politycznych. Dzięki temu *A Memoir of My Life* Tadeusza Bobrowskiego stanowi cenny przyczynek do biograficznych studiów nad Josephem Conradem i w wydatny sposób pomaga zrozumieć polskie dziedzictwo w jego twórczości.

WOJCIECH KOZAK

Wymiana akademicka z uczelniami w USA

Współpraca akademicka z uczelniami amerykańskimi realizowana jest przez UMCS od lat w ramach programów stypendialnych oferowanych m. in. przez Polsko-Amerykańską Komisję Fulbrighta (<http://www.fulbright.edu.pl/>); Fundację Kościuszkowską (<http://www.kosciuszkofoundation.org/>) a także na podstawie dwustronnych umów o wymianie.

Oferta Komisji Fulbrighta obejmuje stypendia na studia magisterskie lub doktoranckie, stypendia badawcze przed i po doktoracie, jak również szkolenia i inne przedsięwzięcia z dziedziny nauki i szkolnictwa wyższego. W ramach programu nasza uczelnia corocznie gości 1-2 amerykańskich wykładowców. W zeszłym roku Polska podpisała nową umowę z Komisją Fulbrighta, znacznie zwiększając finansowy udział strony polskiej w Programie Fulbrighta, co wpłynie na rozszerzenie wymiany studentów, naukowców i nauczycieli pomiędzy obu krajami. W ramach Programu L. Kirklanda, finansowanego przez Polsko-Amerykańską Komisję Fulbrighta, UMCS organizuje także roczne studia uzupełniające oraz staże dla grupy (zwykle 8 – 10 osób) stypendystów z Europy wschodniej (głównie Ukrainy, Białorusi, Rosji, Słowacji, Litwy. Głównym celem Programu L. Kirklanda jest dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji systemowej.

Na podstawie umów dwustronnych o wymianie akademickiej z partnerskimi uczelniami amerykańskimi, nasza uczelnia wysyła każdego roku, w semestrze jesiennym, kilku studentów i/bądź młodszych pracowników naukowo-badawczych do partnerskiej uczelni na okres jednego semestru. Liczba polskich i amerykańskich studentów biorących udział w wymianie jest corocznie uzgadniana z partnerskimi uniwersytetami i jest uzależniona od liczby studentów amerykańskich pragnących studiować na UMCS. Informacje o przygotowywanej wymianie ukazują się na stronach internetowych Działu Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych

(<http://dwz.umcs.lublin.pl> – studia w USA) oraz na tablicy ogłoszeń (Rektorat XII p.). Zainteresowani mogą tam znaleźć szczegóły dotyczące warunków rekrutacji i terminu składania podań. Studenci zakwalifikowani przez Komisję są następnie kierowani do DWZ, który zajmuje się administracyjną częścią wymiany. UMCS realizuje wymianę z następującymi uniwersytetami amerykańskimi:

Lock Haven University of Pennsylvania, USA (<http://www.lhup.edu>)
Edinboro University of Pennsylvania (<http://www.edinboro.edu>)
Urbana University, Ohio (<http://www.urbana.edu/>)
University of Idaho (<http://www.uidaho.edu/>)

Program wymiany z uniwersytetami amerykańskimi cieszy się od lat stałym zainteresowaniem studentów UMCS, jest to bowiem dobra okazja, by poznać środowisko edukacyjne i studenckie amerykańskiej uczelni i powrócić do Lublina z nowymi doświadczeniami zarówno naukowymi, jak i kulturowymi. Studenci amerykańscy przebywający w naszej uczelni realizują specjalny program studiów, biorą udział w zajęciach na różnych wydziałach, uczestniczą w kursie języka polskiego w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców.

Mamy nadzieję, że liczba studentów amerykańskich będzie z roku na rok rosła, biorąc pod uwagę coraz szerszą ofertę zajęć w języku angielskim dostępnych na UMCS, a także tworzenie nowych ofert pobytu dla grup studenckich. Pewne możliwości zwiększenia współpracy między uczelniami europejskimi a USA stwarza nowy program Komisji Europejskiej pod nazwą Atlantis (http://eacea.ec.europa.eu/extcoop/usa/2009/call_us_eu_2009.htm), ukierunkowany na tworzenie wspólnych studiów i wymiany transatlantyckiej.

ELIZA SŁOBODA
RYSZARD STRASZYŃSKI
DZIAŁ WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ
I KOORDYNACJI PROGRAMÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

Najlepsze prace dyplomowe z zakresu stosunków międzynarodowych

Do jedenastej edycji konkursu im. Profesora Ziemowita Pietrasia na najlepszą pracę dyplomową w zakresie stosunków międzynarodowych promotorzy zgłosili 7 prac magisterskich obronionych na Wydziale Politologii UMCS w roku akademickim 2007/2008 w regulaminowym terminie do 30 września 2008 r. W styczniu 2009 r. Komisja Konkursowa w składzie: Dziekan Wydziału Politologii – **dr hab. Grzegorz Janusz, prof. nadzw.**, Prodziekan – **dr hab. Maria Marczevska-Rytko, prof. nadzw.**, Prodziekan – **dr hab. Ewa Maj prof. nadzw.**, Sekretarz konkursu – **dr Hanna Dumala** oraz superrecenzent – **dr Andrzej Dumala**, podjęła decyzję o przyznaniu nagrody głównej i dwóch wyróżnień.

Nagrodę główną w postaci dyplomu, nagrody pieniężnej w wysokości 1480 zł (brutto) oraz możliwość opublikowania fragmentów pracy w „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, sectio K: Politologia otrzymała **mgr Agata Kaczorowska** za pracę pt. *Rola Unii Europejskiej jako „promotora” bezpieczeństwa międzynarodowego*, napisaną pod kierunkiem **dr hab. Marka Pietrasia, prof. nadzw.**, obronioną w dniu 26 czerwca 2008 r.; recenzentem pracy był **dr hab. Grzegorz Janusz, prof. nadzw.**

Wyróżnienia w postaci dyplomów oraz nagród pieniężnych w wysokości po 740 zł (brutto) otrzymali: **mgr Karol Kumalski** za pracę pt. *Państwo w środowisku cyberprzestrzeni*, napisaną pod kierunkiem **dr hab. Marka Pietrasia, prof. nadzw.**, obronioną w dniu 26 czerwca 2008 r.; recenzentem pracy był **dr hab. Andrzej Czarnocki, prof. nadzw.**; **mgr Bartosz Bąk** za pracę pt. *Federacja Rosyjska w polityce zagranicznej Republiki Federalnej Niemiec w okresie rządów kanclerza Gerharda Schrödera*, napisaną pod kierunkiem **dr hab. Waldemara Parucha**, obronioną w dniu 26 czerwca 2008 r.; recenzentem pracy była **dr hab. Krystyna Trembicka, prof. nadzw.**

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się na lutymowym posiedzeniu Rady Wydziału Politologii.

W dniu 29 stycznia 2009 r. na Wydziale Ekonomicznym odbyło się rozdanie nagród w konkursie na biznesplan. Konkurs był częścią projektu *Popularyzacja wiedzy o ekonomii i finansach wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych*, zorganizowanego przez Fundację Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” pod patronatem Narodowego Banku Polskiego. Wykładowcami w projekcie i członkami jury konkursowego byli pracownicy Zakładu Bankowości Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Laureatami konkursu zostali: I miejsce – **Piotr Dziadosz** – uczeń II LO im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie, II miejsce – **Magdalena Krawczuk** – uczennica I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie i **Karol Remani** – uczeń I LO im. Władysława Broniewskiego w Świdniku.

W spotkaniu uczestniczyli: dziekan Wydziału Ekonomicznego – **prof. dr hab. Jerzy Węclawski**, członkowie jury, przedstawiciel Fundacji PAN oraz

Konkurs na biznesplan rozstrzygnięty

koordynator Szkoły Giełdowej w Lublinie – **dr Mariusz Kicia**, który wręczył nagrody główne, jakimi był udział w kursach szkoły.

Piotr Dziadosz stwierdził, że udział w konkursie umożliwił mu przełożenie posiadanej wiedzy teoretycznej na aspekty praktyczne. Ułatwieniem był dla niego schemat biznesplanu zamieszczony na stronie internetowej konkursu. Magdalena Krawczuk wskazała na możliwość pozyskania nowych umiejętności, które można wykorzystać we współpracy międzypokoleniowej. Młodzi ludzie mogą wykorzystać swoją wiedzę i doświadczenie, pomagając opracowywać biznesplany dla lokalnych przedsiębiorców, którzy mają doświadczenie w prowadzeniu biznesu, ale nie mają przygotowania do opracowywania tego rodzaju doku-

Nagrody wręczał Dziekan Wydziału Ekonomicznego prof. Jerzy Węclawski

mentów. Laureaci bardzo pozytywnie wypowiadali się o idei konkursu.

ANNA KORZENIOWSKA

Lublinianka w Szwajcarii

W lipcu 2008 roku nakładem wydawnictwa Peter Lang ukazała się w Szwajcarii monografia naukowa **dr Magdaleny Mityry**. Publikacja zatytułowana *L'écriture vianesque: traduction de la prose (Styl Borisa Viana: przekład prozy)* wydana została w ramach prestiżowej serii **Publications Universitaires Européennes**.

Tematyka książki sytuuje się w nurcie bardzo dynamicznie rozwijającego się przekładoznawstwa, a w szczególności krytyki przekładu. Wybór metodologii inspirowanej krytyką pozytywną Antoine'a Bermiana i osadzonej w hermeneutycznym ujęciu dzieła literackiego okazuje się bardzo trafny dla analiz powieści Borisa Viana, dwudziestowiecznego pisarza francuskiego, oraz ich tłumaczeń na język polski. Dr Magdalena Mitura podejmuje dyskusję nad granicami przekładu tekstów tak złożonych jak dzieła literackie. Szczególnie miejsce poświęcone jest polemice na

temat przekonania o nieprzekładalności różnych poziomów komizmu słownego, którym analizowane powieści są nasycone. Gry słowne postrzega autorka jako fascynującą możliwość obserwacji wyborów tłumacza, gdyż w tym przypadku różnice systemowe pomiędzy językami zmuszają go do nieustannej refleksji nad pojęciem ekwiwalencji oraz poszukiwania środków dla zachowania specyfiki dyskursu poetyckiego pisarza i jego surrealistycznej wizji świata.

Zadanie autorki jest dwojakie. Po pierwsze, analiza tekstów docelowych w odczuciu od tekstów wyjściowych pozwala na delimitację czynników decydujących o funkcjonowaniu przekładu jako autonomicznego utworu literackiego. Po drugie, konfrontacja tłumaczeń i oryginałów prowadzi do wyszczególnienia technik i strategii przekładowych oraz będących ich skutkiem zmian zachodzących w warstwie językowej i stylistycznej. Ich dalszą konsekwencją są różnice w świecie przed-

stawionym powieści w obu językach. Utwór nie jest postrzegany jako skończona i jednoznaczna wypowiedź poetycka. Determinującą rolę w aktualizacji znaczeń tekstu odgrywają zasoby poznawcze odbiorcy i jego gotowość do współpracy, co okazuje się szczególnie istotne w przypadku sygnałów społeczno-kulturowych i ludycznych.

Wiedza i szerokie zainteresowania autorki przejawiają się w odważnym interdyscyplinarnym ujęciu tematu poprzez sięganie do narzędzi oferowanych zarówno przez językoznawstwo, jak i literaturoznawstwo. Obszerna bibliografia w czterech językach potwierdza rozległą orientację nie tylko w samej teorii i krytyce przekładu, ale również w innych dziedzinach, takich jak stylistyka, badania nad dyskursem, filozofia.

JOLANTA SIKORSKA-GOLIANEK

Dr Magdalena Mitura zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Zakładzie Języka Francuskiego Instytutu Filologii Romaniskiej UMCS. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół teorii tłumaczenia, krytyki przekładu tekstów literatury francuskiej i włoskiej oraz lingwistyki tekstu.

Ars Chori

ARS CHORI to coroczne śpiewanie kolęd w Archikatedrze Lubelskiej. W tym roku za sprawą organizatorów: Lubelskiego Oddziału PZChIO (dyrektor artystyczny ad. Monika Mielko) i Śpiewającej Polski (koordynatorki programu - dr hab. Małgorzata Nowak i ad. Barbara Pazur) byliśmy świadkami 15 koncertów, podczas których wystąpiło 46 zespołów, a więc ponad 800 wykonawców - takiej liczby śpiewaków od wieków (a może wcale) nie słyszano w tej świątyni!

Koncertom, zwłaszcza tych nowo powstałych chórów szkolnych, bacznie przyglądali się artyści - nauczyciele Akademickiego Instytutu Muzyki UMCS. Trochę z obowiązku - rada artystyczna (prof. E. Krzemińska, dr hab. Małgorzata Nowak, ad. Monika Mielko, ad. Barbara Pazur) miała wybrać chóry i kolędy do koncertu *Rodzinne Spotkania z Muzyką* w Filharmonii Lubelskiej i prawykonania *Suity Kolędowej* (kompozycji mgr Rafała Rozmusa). Ale przede wszystkim z ciekawości: przeważająca część dyrygentów prowadzących chóry szkolne to nasi absolwenci! Ci nieliczni, spoza UMCS, także „przeszli przez nasze ręce” - lubelska *Śpiewająca Polska* dobrze przygotowuje swoich podopiecznych do pracy!

Koncerty rozpoczęły się 6 stycznia w Święto Trzech Króli, kiedy to wystąpiło 7 chórów szkolnych, w dwóch koncertach i mszy św., podczas której wszystkie zespoły, z towarzyszeniem organów (prof. Grzegorz Pecka - KUL) wykonały *Mszę* ad. Barbary Pazur, pod dyktando kompozytorki. Podczas mszy św. o godz. 19⁰⁰ wystąpił Chór Archikatedry Lubelskiej pod dyktando Emilii Telegi.

Kolejne trzy koncerty 8 stycznia przyniosły prezentację 9 chórów szkół podstawowych z Lublina, Ludwina i Zezulina. Porządek podobny do poprzedniego, a na uwagę zasługuje wiel-

ka dyscyplina, o co w tak wielkiej grupie zwykle bardzo trudno...

10 stycznia *Ars Chori* przeniosła się do kościoła farnego w Kazimierzu Dolnym. W pełnym słuchaczy, mimo, że nieogrzewanym kościele wystąpiło 7 chórów z Kazimierza, Karczmisk, Puław i Lublina.

Następnego dnia, w ostatniej już prezentacji chórów szkolnych w Archikatedrze Lubelskiej, poznaliśmy, przede wszystkim, zespoły śpiewającej młodzieży licealnej. Choć i tu poziom różny, mamy się też czym pochwalić. Cieszy, że powstaje konkurencja dla znanego chyba wszystkim Chóru *Kantylena III* Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie ze swą dyrygent dr hab. Małgorzatą Nowak. Ci, z racji najdłuższego stażu i niekwestionowanych sukcesów, są na razie niedoścignionym wzorcem do naśladowania dla pozostałych!

11 stycznia zakończyło się kolędowanie chórów szkolnych. Choć tremy nie brakowało chyba nikomu, atmosfera była szczególna. Rodzice, dziadkowie, koledzy, koleżanki szkolne, nauczyciele, ale także postronni słuchacze, nagra-

dali śpiewaków początkowo nieśmiało, wreszcie dużymi, zasłużonymi brawami. Warto obserwować te chóry, bo z miesiąca na miesiąc widać postępy, pewnie także dzięki zdrowej konkurencji i konieczności występowania. Kiedy z całą pewnością powiemy o radości występowania? Myślę, że już wkrótce - wszak na naszych oczach rośnie nowe pokolenie - już nie „głuchych”, a pokolenie słyszających, muzycznych i, co ważne, nie wstydzących się tego ludzi!

O 19⁰⁰, podczas mszy św. śpiewał Chór Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego, pod dyktando prof. Beaty Dąbrowskiej rozpoczynający prezentację zespołów zrzeszających dorosłych śpiewaków. Na myśl przychodzi minione niedawno święta - to właśnie ten zespół gościliśmy w naszych domach podczas Wigilii, za sprawą TVP3 i programu *Kolędy czas*.

Na mszy św. o godz. 17⁰⁰, kolejnym niedzielnym spotkaniu z *Ars Chori* wystąpił Chór Uniwersytetu Przyrodniczego pod dyktando ad. Mirosława Ziomka. To już tradycja, że msza w trzecią niedzielę stycznia odprawiana jest w Archikatedrze w intencji tej uczelni - obecność chóru była więc oczywista!

Po mszy koncert. Kolędują śpiewacy z *Sine Nomine* prowadzeni z sukcesami przez dyrygentkę Izabelę Urban (nasza absolwentka wyróżniła się wcześniej, prezentując kolędy ze swoim drugim chórem - VI LO w Lublinie). Wreszcie finał przedostatniej niedzieli z *Ars Chori*: występuje Akademicki Chór Politechniki Lubelskiej pod dyktando prof. Elżbiety Krzemińskiej. Kolędy prezentowane przez zespół przeplatają się z *Jasłkami* wg scenariusza Moniki Bloch w wykonaniu dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niepełnosprawnych. Dziecięce „żywe obrazy” i śpiew chóru stworzyły niezwykle nastroj. Kiedy, na zakończenie, w mroku rozświetlonym tylko światłem świec, chór śpiewa *Bóg się rodzi*, otaczając jasłkowych artystów, dosłownie wybuchają wielominutowa owacja głęboko wzruszonych świadków tego niezwykłego wydarzenia!

Ostatnią niedzielę *Ars Chori* rozpoczął występ Chóru Parafii Dobrego Pasterza, prowadzonego przez organistę i dyrygenta Piotra Orła. Cieszy, że za sprawą naszych absolwentów, obok chórów dziecięcych i młodzieżowych, powstają, choć już nie tak licznie jak szkolne, chóry parafialne. Trzymamy kciuki, aby było ich jak najwięcej! O godz. 17⁰⁰ podczas mszy

św. kolęduje Chór Ziemi Chełmskiej, dyryguje Danuta Bałka-Kozłowska, również nasza absolwentka. Po mszy koncert chórów - katedra wypełniona po brzegi - to znak, że wystąpią dzieci. I rzeczywiście, rozpoczyna *La Musica*, najpierw grupa młodsza, początkująca, nieśmiało jeszcze wykonująca swoje kolędy, tuż po niej grupa starsza, konkursowa, która precyzyjnie realizuje program, przygotowany przez swego wieloletniego dyrygenta i kierownika artystycznego Zdzisława Ohara. Kolejny zespół to *Immo pectore* ze Świdnika, założony i z powodzeniem prowadzony przez absolwenta Wydziału Artystycznego dyrygenta Bogdana Lipińskiego. W programie kilka interesująco wykonanych kolęd i pastorałek, także po białorusku i rosyjsku, ale prawdziwą furorę zrobiła polska *Oj Maluśki* - śpiewacy głosami „prosto z gór” zasłużyli bisowi! Koncert kończą *Słowiki Lubelskie* - pośród słuchaczy nie tylko rodzina, ale też miłośnicy chórów chłopięco-męskich - ci niemal zawsze przychodzą posłuchać tego szczególnego brzmienia. Chór poprowadził Bronisław Mikita.

Mszę św. o 19⁰⁰ uświetnili lubelscy medycy. Akademicki Chór Uniwersytetu Medycznego prowadzony przez ad. Monikę Mielko wykonał tradycyjne, polskie kolędy, w większości z organowym akompaniamentem Arkadiusza

Sadowskiego. Finał koncertów kolędowych przygotował organista Archikatedry Lubelskiej - Rudolf Steiner. Kolędowanie trwało do 22⁰⁰ lecz słuchacze wytrzymali do końca - wszak szkoła organowa mistrza Steinera ma swoją markę i kształci naprawdę dobrych instrumentalistów. Jak zwykle, młodym muzykom towarzyszył Chór Archikatedry Lubelskiej pod dyktando Emilii Telegi i mały zespół instrumentalny.

Tegoroczne *Ars Chori* prezentowało się okazale. To dobra wyróżnika. Zapowiada, że pięknej muzyki choralnej będziemy mogli słuchać w wykonaniu dzieci, młodzieży i dorosłych. Czyżby już cała Polska śpiewała? Bo jeżeli tak, to możemy być spokojni, że ten rok będzie dobry.

MONIKA MIELKO

Jubileusz doktora Józefa Dudy

W styczniowy wieczór (21.01) bieżącego roku liczne grono przyjaciół, kolegów i współpracowników dr. Józefa Dudy wzięło udział w uroczystym spotkaniu z okazji jubileuszu 65-lecia Jego urodzin. Dr J. Duda, po ukończeniu studiów historycznych w UMCS (uczeń prof. Adama Kerstena) podjął w 1965 r. pracę w Katedrze Historii Gospodarczej na Wydziale Ekonomicznym, z którym, mimo przejścia na emeryturę (w 2007), jest ciągle związany poprzez prowadzone zajęcia dydaktyczne. Wspomnienia, anegdoty w wystąpieniach profesorów Ryszarda Szczygła, Ryszarda Orłowskiego, Stefana Pastuszki, Stefana Symotiuka, Jadwigi Mizińskiej i innych przypomnieli drogę naukową, działalność społecz-

ną, podróże zagraniczne i inne fakty związane z minionymi dziesięcioleciaми obecności Jubilata w uczelnianej społeczności. Należy w szczególności przypomnieć, że dr Józef Duda był przez sześć kadencji członkiem Senatu UMCS, brał aktywny udział w tworzeniu NSZZ „Solidarność”, a później pracował w strukturach uczelnianych i wydziałowych związku, także w okresie jego delegacji. Działał w Klubie Inteligencji Katolickiej w Lublinie. Autor wielu prac z historii gospodarczej, ceniony dydaktyk, zapalony bibliofil, podróżnik, który organizował niezliczone „pielgrzymki” do sanktuariów i ośrodków kultury europejskiej, nawet w najtrudniejszym okresie minionego systemu, badacz dziejów uniwersytetów, o których od lat pisze

Gratulacje Jubilatowi przekazuje prorektor UMCS prof. dr hab. R. Szczygiel

w „Wiadomościach Uniwersyteckich”. W oczekiwaniu na przygotowywane przez Jubilata *Dzieje gospodarcze Europy* oraz *Historię uniwersytetów europejskich* przyjaciele i współpracownicy poświęcili Mu tom rozpraw, studiów i szkiców *Między historią a teraźniejszością* wydanych przez oficynę UMCS (2008).

JERZY WĘCŁAWSKI

W dniu 10 grudnia 2008 r. w auli im. I. Daszyńskiego na Wydziale Politologii UMCS odbyła się debata z okazji 60 rocznicy uchwalenia przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka zorganizowana przez Zakład Praw Człowieka Wydziału Politologii i Stowarzyszenie Homo Faber. W debacie uczestniczyli **prof. Zbigniew Hołda**, **prof. Grzegorz Janusz**, Dziekan Wydziału

Politologii, **dr Agnieszka Rybczyńska**, **dr Tomasz Kitliński** i **Kazimiera Szczuka**. Celem spotkania było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o charakter i znaczenie Deklaracji. Prof. Grzegorz Janusz stwierdził, że siła praw człowieka polega na ich uniwersalności i ponadczasowości. Z kolei Kazimiera Szczuka podkreśliła, że prawa człowieka są prawami kobiet, a to oznacza, że nie można okaleczać czy stosować przemocy seksualnej wobec

kobiet i małych dziewczynek. Uczestnicy spotkania zgodnie stwierdzili, że podstawowym problemem praw człowieka jest brak ich przestrzegania, co więcej, zdaniem dr Julity A. Rybczyńskiej, prawa człowieka są wykorzystywane politycznie przez władze różnych państw, zwłaszcza wielkich mocarstw do realizowania różnych interesów, niekoniecznie mających na celu ochronę praw człowieka.

MONIKA NOWAK

Warsztaty dla młodych naukowców

W dniach 27 i 28 stycznia 2009 r. odbyły się w UMCS warsztaty szkoleniowe, zorganizowane przez rzecznika patentowego uczelni z udziałem ekspertów Urzędu Patentowego RP i współfinansowane przez Europejski Urząd Patentowy (EPO) w Monachium. Szkolenie dotyczyło *Roli informacji patentowej w procesach naukowo-badawczych oraz możliwości wykorzystania komputerowych polskich i międzynarodowych baz patentowych*.

Warsztatach uczestniczyli młodzi naukowcy z wydziałów eksperymentalnych uniwersytetu: Chemii i Biologii i Nauk o Ziemi, którzy wykorzystując przerwę międzysemestralną, postanowili zgłębić nowoczesną wiedzę dotyczącą źródeł literatury patentowej i nowoczesnych metod jej poszukiwania.

Szczególną uwagę poświęcono dostępnej on-line, internetowej bazie Esp@cenete, powstałej z inicjatywy EPO i przedstawiającej rozwój techniki od roku 1836 do dziś. Zasoby bazy zawierają opisy ok. 70 mln dokumentów patentowych, obejmujących ok. 80% informacji nie publikowanych w żadnych innych dokumentach. Jest to z pewnością najnowsza wiedza techniczna, bo publikowana w jednym z 84 krajów świata już po 18 miesiącach od dnia zgłoszenia wynalazku, a także wiedza najnowocześniejsza, albowiem tylko taka może być opatentowana.

Jak spodziewają się władze uniwersytetu, umiejętność korzystania z takiej bazy i zastosowanie jej bez naruszania praw wyłącznych osób trzecich pozwoli trafnie i ekonomicznie, tzn. z pominięciem kosztów eksperymentów nad rozwiązaniami już znanymi, prognozować kierunki i obszary prowadzenia badań, jak również podnosić ich poziom tak, aby owocowały rozwiązaniami oryginalnymi, nowymi, podlegającymi opatentowaniu i zasilającymi zasoby światowego stanu techniki.

MARIA BRODZICKA
RZECZNIK PATENTOWY

WYDZIAŁ BIOLOGII
I NAUK O ZIEMI

Doktoraty

- **14 stycznia 2009 roku** odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich słuchaczy studiów doktoranckich w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów:
 - **mgr Andrija Stefanyshyna**. **Temat:** *Przemiany krajobrazu rolniczo-przemysłowego jaworowskiego rejonu administracyjnego w okresie transformacji ustrojowej na Ukrainie*. **Promotor:** prof. dr hab. Józef Wojtanowicz. **Recenzenci:** prof. dr hab. Tadeusz Szczypiek (Uniwersytet Śląski); dr hab. Andrzej Świeca – prof. nadzw.
 - **mgr Andrija Dobryansky'ego**. **Temat:** *Przemiany krajobrazu rolniczego w mościckim rejonie administracyjnym w warunkach transformacji ustrojowej na Ukrainie*. **Promotor:** prof. dr hab. Maria Łanczont. **Recenzenci:** prof. dr hab. Janusz Gudowski (Uniwersytet Warszawski); prof. dr hab. Zbigniew Klimowicz.
- **28 stycznia 2009 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Anny Olszewskiej** – studentki studiów doktoranckich w Zakładzie Biochemii UMCS. **Temat:** *Wykorzystanie grzybów do dekoloryzacji barwników stosowanych w przemyśle włókienniczym*. **Promotor:** prof. dr hab. Elżbieta Dernałowicz-Malarczyk. **Recenzenci:** prof. dr hab. Korneliusz Miksch (Politechnika Śląska); prof. dr hab. Marianna Turkiewicz (Politechnika Łódzka).

WYDZIAŁ CHEMII

Nominacje

- **Dr hab. Janusz Ryczkowski prof. nadzw.** przystąpił do projektu: *Wsparcie Regionalnego Systemu Innowacji* realizowanego przez Departament Gospodarki i Innowacji. Uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego zatwierdzono kandydaturę Pana Profesora jako członka Zespołu Oceniającego – Eksperta.

Doktoraty

- **19 stycznia 2009 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Małgorzaty Jurak** – uczestniczki studiów doktoranckich. **Temat:** *Właściwości nanowarstewek fosfolipidów osadzonych na podłożu stałym i ich zmiany pod wpływem enzymów*. **Promotor:** prof. dr hab. Emilian Chibowski. **Recenzenci:** prof. dr hab. Patrycja Dynarowicz-Łątka (Uniwersytet Jagielloński, Kraków); prof. dr hab. Bronisław Jańczuk (UMCS, Lublin). Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 26 stycznia br. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Małgorzacie Jurak stopnia doktora nauk chemicznych w zakresie chemii.

Wyjazdy

- W dniach od 1 stycznia do 31 marca 2009 r. **dr Katarzyna Bucior** z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych przebywa na stypendium w Niemczech.

- W dniach 10-14 stycznia 2009 r. **dr hab. Ryszard Dobrowolski** z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej brał udział w Konwencji Międzynarodowych Trenerów TrainMiC (Metrologia w Chemii) zorganizowanej w Słowenii. Organizatorem był IRMM, Geel (Belgia).
- W dniach od 13 do 17 stycznia 2009 r. **dr hab. Jan Rayss prof. nadzw. UMCS** z Zakładu Technologii Światłowodów przebywał w Vrije Universiteit Brussels (Belgia). Celem wyjazdu był Final Network of Excellence NEMO meeting. Było to końcowe spotkanie Sieci Doskonałości NEMO, w której bierze udział Zakład Technologii Światłowodów. Recenzenci zewnętrzni ocenili bardzo wysoko 4-letnią działalność sieci. Zakład Technologii Światłowodów został wyróżniony jako jeden z najbardziej aktywnych w ramach konsorcjum, a osiągnięcia w dziedzinie technologii światłowodów uzyskały osobną prezentację.

Inne

- 17 stycznia 2009 roku w Collegium Chemicum im. Profesora Andrzeja Waksmundzkiego, odbyło się zebranie Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego. W programie zebrania były m.in. wykłady: **dr hab. Andrzeja Komosa** pt. *Izotopy promieniotwórcze w środowisku oraz dr Saby Magierskiej* pt. *Historia i metodologia nauk przyrodniczych – co na ten temat powinien wiedzieć nauczyciel*.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Doktoraty

- W dniu **3 grudnia 2008 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Renaty Borek-Buchajczuk** pt. *Stosunek pracy na podstawie powołania*. **Promotor:** dr hab. Teresa Liszcz prof. nadzw. **Recenzenci:** prof. dr hab. Grzegorz Goździewicz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu); dr hab. Teresa Wyka, prof. nadzw. (Uniwersytet Łódzkiego).
- W dniu **5 stycznia 2009 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Moniki Bychowskiej** pt. *Zakaz porozumień ograniczających konkurencję w prawie Unii Europejskiej*. **Promotor:** prof. dr hab. Andrzej Wróbel (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk). **Recenzenci:** prof. dr hab. Tadeusz Skoczny (Uniwersytet Warszawski); prof. dr hab. Ryszard Skubisz (UMCS).
- W dniu **26 stycznia 2009 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Joanny Hołdy** pt. *Wynalazki pracownicze. Studium z prawa polskiego na tle prawnoporównawczym*. **Promotor:** prof. dr hab. Ryszard Skubisz. **Recenzenci:** prof. dr hab. Andrzej Wróbel (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk); prof. dr hab. Janusz Barta (Uniwersytet Jagielloński).

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Nominacje i wyróżnienia

- **Profesor dr hab. Andrzej Maria Lewicki** (Instytut Filologii Polskiej) otrzymał wyróżnienie od Wydziału I Nauk Społecznych PAN za szczególne zaangażowanie w prace naukowo-organizacyjne w Komisji Frazologicznej Komitetu Językoznawstwa. Profesor Lewicki był jednym z dwóch wyróżnionych przewodniczących komisji działających przy Wydziale I PAN. Uroczyste wręczenie wyróżnień odbyło się 16 grudnia 2008 r. Profesor Lewicki od lat jest wybierany na członka Komitetu Językoznawstwa PAN. W 1990 r. Komitet powierzył mu funkcję przewodniczącego Komisji Frazologicznej. Od tego czasu stała się ona jedną z najprężniej działających komisji. Jej członkami są przedstawiciele różnych filologii, m.in. polskiej, germańskiej, angielskiej, romańskiej, czeskiej. Obecnie do komisji należy około czterdziestu językoznawców. Odbywające się regularnie pod przewodnictwem Profesora posiedzenia komisji owocują kolejnymi tomami z serii „Problemy Frazologii Europejskiej” (t. I-VIII).
- **Prof. dr hab. Henryk Gmiterek** (Instytut Historii) został członkiem Rady Naukowej wydawanego w Toruniu czasopisma „Czasy Nowożytne”, periodyku poświęconego dziejom Polski i powszechnym od XV do XX wieku. Najprawdopodobniej pismo stanie się w niedługim czasie organem naukowym Polskiego Towarzystwa Historycznego.
- **28 stycznia 2009 r.** po raz czwarty rozstrzygnięto plebiscyt *Bene Meritus Terrae Lublinensi*, przygotowany przez lubelskie media, agencję reklamową Vena Art i drukarnię Intrograf, nagradzający ludzi promujących nasz region i poświęcających swój czas dla innych. Wśród dwunastu laureatów znalazł się **prof. Andrzej Kokowski**, dyrektor Instytutu Archeologii UMCS.
- Książka **dr. Jana Pleszczyńskiego** (Instytut Filologii Polskiej) *Błogosławiony kłopot istnienia. Z Aleksandrem Hauke-Ligowskim OP rozmawia Jan Pleszczyński* (Norbertinum 2007) dostała nominację do Ogólnopolskiego Konkursu Prozatorskiego im. Bolesława Prusa (konkurs Stowarzyszenia Pisarzy Polskich Oddział w Lublinie). Do konkursu zgłoszono 27 książek, 10 otrzymało nominacje, wygrała książka **Bohdana Królikowskiego** *Akt oskarżenia*. Tom ten ma formę dialogu prowadzonego między dwoma intelektualistami, świeckim i duchownym. Jest to wywiad-rzeka z dominikaninem, osobą spowinowaconą ze znanymi rodami europejskimi, znawcą problematyki rosyjskiej, miłośnikiem XIX wieku, wywiad nie stroniący od współczesnej problematyki politycznej.
- **Dr Marcin Kruszyński**, który w Zakładzie Historii Europy Wschodniej pod kierunkiem **prof. dr hab. Marka Mądziaka** przygotował i obronił rozprawę doktorską nt. *Ambasada RP w Moskwie w latach 1921-1939*, został laureatem w konkursie na Najlepszego Debiut Historyczny Roku im. Władysława Pobóg-Malinowskiego. Konkurs został zorganizowany przez Instytut Pamięci

Narodowej i Instytut Historii PAN, w kategorii prac doktorskich. IPN planuje publikację nagrodzonej pracy. Gratulujemy laureatowi i promotorowi.

Habilitacje

- **10 grudnia** odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr. Przemysława Łozowskiego** z Instytutu Anglistyki. **Tytuł rozprawy:** *Language as symbol of experience: King Alfred's cunnan, magan and motan in a panchronic perspective*. **Recenzenci:** prof. dr hab. Barbara Lewandowska-Tomaszczyk (Uniwersytet Łódzki); prof. dr hab. Edmund Gussman (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu); prof. dr hab. Roman Kalisz (Uniwersytet Gdański), prof. dr hab. Henryk Kardela (UMCS).
- **14 stycznia**, odbyło się kolokwium habilitacyjne **dr. Leszka Tymiakina** z Instytutu Filologii Polskiej. **Tytuł rozprawy:** *Nakłanianie subdyrektywne. Propozycja, prośba i rada w realizacjach młodzieży gimnazjalnej. Zagadnienia wybrane*. **Recenzenci:** prof. dr hab. Helena Synowiec (Uniwersytet Śląski); prof. dr hab. Kazimierz Ożóg (Uniwersytet Rzeszowski); prof. dr hab. Halina Wiśniewska, em. prof. UMCS; prof. dr hab. Józef Porański-Pomsta (Uniwersytet Warszawski).

Doktoraty

- **10 grudnia** odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **mgr. Marcina Cybulskiego**. **Temat:** *Rosja i Rosjanie w pamiętnikach Polaków (lata 1863-1918)*. **Promotor:** prof. dr hab. Jan Orłowski. **Recenzenci:** prof. dr hab. Adam Bezwiński (UKW w Bydgoszczy); prof. dr hab. Krzysztof Stępnik (UMCS).
- **7 stycznia** odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:
 - **mgr Ewy Żukowskiej**. **Temat:** *Zagadnienia kultury w świetle „Nowych Aten” ks. Benedykta Chmielowskiego*. **Promotor:** dr hab. Antoni Krawczyk, prof. nadzw. **Recenzenci:** prof. dr hab. Stanisław Olczak (KUL); prof. dr hab. Wiesław Śladkowski (UMCS).
 - **mgr. Bartosza Kruka**. **Temat:** *Mitotwórcza rola metafizyki w polskiej fantastyce powojennej*. **Promotor:** prof. dr hab. Maria Woźniakiewicz-Dziadosz (UMCS). **Recenzenci:** prof. dr hab. Antoni Smuszkiewicz (UAM); prof. dr hab. Janusz Misiewicz (UMCS).
- **28 stycznia** odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **mgr Anny Kaczan**. **Temat:** *Zboża w ludowym i potocznym językowym obrazie świata Polaków*. **Promotor:** prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (UMCS). **Recenzenci:** doc. dr hab. Anna Tyrpa (PAN IJP Kraków); prof. dr hab. Halina Pelc (UMCS).
- **4 lutego** odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **mgr Doroty Elsheikh**. **Temat:** *Mikrotoponimia powiatu chełmskiego*. **Promotor:** dr hab., prof. nadzw. Feliks Czyżewski (UMCS). **Recenzenci:** prof. dr hab. Leonarda Dacewicz (UB); prof. dr hab. Adam Gala (UŁ).

Wizyty

- W dniach od 6 do 8 stycznia na zaproszenie Kolegium Licencjackiego w Białej Podlaskiej przybyła do Polski **prof. M. Żygałowa** z Uniwersytetu w Brześciu. Prof. M. Żygałowa spotkała się z uczniami szkół średnich w re-

gionie oraz wygłosiła wykład dla studentów Instytutu Filologii Słowiańskiej.

- W dniach od 26 stycznia do 7. lutego gościem Instytutu Historii (Zakład Historii Społecznej XX wieku) był **prof. dr Wołodimir Baran** z Wydziału Historycznego Wołyńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku. Jest on znanym badaczem dziejów Ukrainy i relacji polsko-ukraińskich w czasach najnowszych, zwłaszcza w drugiej połowie XX wieku.

Wyjazdy

- **Dr Artur Górak** (Zakład Archiwistyki Instytutu Historii) przebywał w dniach od 10 listopada do 10 grudnia 2008 r. w Rosji w Moskwie na stażu w Katedrze Historii Południowych i Zachodnich Słowian Wydziału Historycznego.
- W dniach od 17 do 31 stycznia 2009 r. **prof. Andrzej Kokowski** prowadził kwerendę w berlińskich archiwach, zbierając materiały do realizacji własnego projektu badawczego *Krajna*.

Konferencje

- W dniach od 28 do 30 stycznia **dr Renata Jakubczuk** (Instytut Filologii Romańskiej) wzięła udział w międzynarodowej konferencji poświęconej nauczaniu cywilizacji francuskiej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej: *Les dimensions culturelles dans l'enseignement des langues*, która odbyła się w Sankt Petersburgu w Rosji. Wygłosiła referat zatytułowany: *L'enseignement de la civilisation française: textes, contextes, prétextes*.
- W dniach od 22 do 24 września 2009 roku odbędzie się w Olsztynie międzynarodowa konferencja logopedyczna *100 lat logopedii polskiej*, której współorganizatorem jest Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS.

Publikacje

- Pod koniec 2008 r. ukazała się książka **Artura Górkę** *Rosyjska kancelaria akt spraw w urzędach lubelskiej gubernialnej administracji ogólnej w latach 1867-1918* (Lublin 2008, wyd. UMCS, ss. 422). Publikacja traktuje o pewnym, skonkretyzowanym historycznie, zjawisku zwanym kancelarią. Towarzyszy ono dziejom ludzkości niemal od samego wejścia w użycie pisma jako narzędzia wykonywania władzy, czyli od starożytności. *Biurokratyczne administrowanie oznacza: panowanie dzięki wiedzy. Owa wiedza fachowa jest źródłem potężnej władzy, którą biurokracja stara się zwykle jeszcze powiększyć za sprawą wiedzy służbowej: wiedzy o faktach, zyskanej w toku urzędowania lub dzięki znajomości akt*. Te słowa M. Webera przyświecały badaniom autora nad kancelarią rosyjską akt spraw w urzędach lubelskiej i gubernialnej administracji ogólnej, funkcjonującą w Kancelarii Gubernatora Lubelskiego i Rządzie Gubernialnym Lubelskim.
- W styczniu ukazała się książka przygotowana wspólnie przez Instytut Archeologii UMCS, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie oraz Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Warszawie *Krzemień czekoladowy w pradziejach: materiały z konfe-*

rencji w Orońsku, 08-10.10.2003, pod redakcją **W. Bor-kowskiego, J. Libery, B. Sałacińskiej, S. Sałacińskiego** jako tom 7 serii „Studia nad Gospodarką Surowcami Krzemienymi w Pradziejach”.

- Ukazał się tom materiałów konferencyjnych *Tabu językowe i eufemizacja w dialektach słowiańskich*, pod redakcją **dr. hab. F. Czyżewskiego prof. nadzw. i prof. dr hab. A. Tyrpy** (UJ).
- Ukazał się nowy tom, „Annales UMCS”, sec. F, vol. LXII, z podtytułem *Księstwo Warszawskie z perspektywy 200 lat. Ludzie – instytucje – tradycja*, red. **prof. dr hab. M. Willaume**. Znalazły się w nim teksty poświęcone dziejom Księstwa Warszawskiego.
- 20 stycznia 2009 w „Radio Lublin” odbyła się prezentacja 114 nru kwartalnika „Akcent”. Do lektury pisma, w którym opublikowano między innymi artykuł **Jerzego Święcha** (Instytut Filologii Polskiej) i **Leszka Mądzi-ka**, zaprosili **Bernard Nowak**, pisarz, prezes lubelskiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich oraz **prof. dr hab. Ryszard Tokarski**, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UMCS.

Inne

- 6 stycznia 2009 r. studenci zrzeszeni w Kole Naukowym Studentów Archeologii UMCS zorganizowali prelekcję w Gimnazjum nr 10 im. ks. Jana Twardowskiego w Lublinie na temat *Co to takiego archeologia oraz Kultura materialna i duchowa Słowian*.
- W dniach od 6 do 7 stycznia 2009 roku w spotkaniu z młodzieżą szkół średnich Wisznic i Włodawy uczestniczyli **dr A. Dudek-Szumigaj** i **dr M. Olejnik** z Instytutu Filologii Słowiańskiej, którzy przekazali młodzieży ofertę edukacyjną Instytutu.
- 10 stycznia 2009 odbyła się w Instytucie Historii UMCS impreza pod hasłem *Spotkania z przeszłością... Dzień Historyka*. Skierowana była przede wszystkim do tegorocznych maturzystów, stojących przed wyborem kierunku studiów, ale i do wszystkich miłośników historii (więcej na stronie 14).
- 21 stycznia 2009 Zakład Historii Starożytnej i Studenckie Koło Naukowe Epigrafików UMCS zorganizowały wykład **dr. Michaela Erdricha prof. UMCS** z Instytutu Archeologii UMCS *Towards a new perspective on the Marcomannic wars*.
- Również 21 stycznia w „Chatce Żaka” została otwarta wystawa *Bułgaria w obiektywie*. Zaprezentowano na niej badania archeologiczne, poświęcone pierwszym mieszkańcom Bałkanów – Trakom i ich kulturze. W uroczystości uczestniczyła **Michaela Todorowa** z Bułgarskiego Instytutu Kultury w Warszawie.
- 22 stycznia 2009 w kawiarni „Księżycowa” w Lublinie odbył się wieczór poetycki grupy ariergardowej HUVAVA w składzie **Konrad Grochecki** i **Andrzej Jahołkowski**, obaj studenci V roku archeologii UMCS.
- W dniu 23 stycznia 2009 pracownicy Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS: **prof. dr hab. Stanisław Grabias**, **dr hab. Tomasz Woźniak**, **dr Zdzisław Marek Kurkowski** oraz **prof. dr hab. n. med. Henryk Skarżyński** (Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie) uczestniczyli w zorganizowanym w Mi-

nisterstwie Zdrowia spotkaniu dotyczącym form i standardów kształcenia logopedów w Polsce. Prof. Grabias wystąpił z referatem na temat standardów kształcenia logopedów i programu unikatowych studiów „Logopedia z audiofonologią” prowadzonych we współpracy Zakładu Logopedii oraz Językoznawstwa Stosowanego UMCS i Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie. Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, dr hab. Tomasz Woźniak w swoim wystąpieniu podkreślił przydatność wszystkich dotychczasowych form kształcenia logopedów. Opowiedziano się za rozwiązaniem, zgodnie z którym kwalifikacje do wykonywania zawodu będą zdobywane po ukończeniu pełnych studiów logopedycznych (licencjackich i magisterskich) oraz specjalizacji przy studiach polonistycznych i pedagogicznych. Studia podyplomowe zmieniają natomiast swój status ze studiów kwalifikacyjnych, zawodowych na studia, których zadaniem będzie uzupełnienie wiedzy zdobytej w wyżej wymienionych tokach kształcenia.

- W dniu 26 stycznia odbyło się spotkanie Dyrekcji Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS z Metropolitą Diecezji Lubelsko-Chełmskiej Kościoła grekokatolickiego **arcybiskupem Ablem** w sprawie objęcia przez niego patronatem konferencji *Cmentarze jako znak kultury pogranicza*.
- 29 stycznia 2009 **Konrad Grochecki**, student V roku archeologii, poprowadził prelekcję w Prywatnym Przed-szkolu nr 1 „Strumyk” w Lublinie, przybliżając dzieciom podstawowe zagadnienia związane z archeologią.
- W Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego realizowany jest projekt badawczy pt. *Zaburzenia komunikacji pisemnej. Profil sprawności grafomotorycznych jako technika diagnozowania dzieci w wieku 7-13 lat. Rozwój grafomotoryki – ryzyko dysgrafii*, zatwierdzony w 33 konkursie projektów badawczych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (kierownik projektu: **dr Urszula Mirecka**; główni wykonawcy: **prof. dr hab. Stanisław Grabias**, **dr Aneta Domagała**). Opracowywana w ramach grantu technika diagnostyczna, zastosowana w badaniach ponad 300 uczniów szkół podstawowych, przedstawiana była na konferencjach krajowych i międzynarodowych (m.in. w Grecji referat *Calligraphy in the Computer Age*). Zatwierdzone zostały także prezentacje na marcową konferencję w Hiszpanii: *International Technology, Education and Development Conference (IN-TED 2009) in Valencia*.
- W ramach programu Erasmus podpisana została umowa o współpracy pomiędzy Instytutem Filologii Słowiańskiej UMCS i Katedrą Filologii Białoruskiej Uniwersyte-tu Wileńskiego.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Nominacje

- **Dr hab. Marek Brzeziński** z dniem 1 stycznia 2009 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Profesor jest zatrudniony na Wydziale Ekonomicznym od 1 października 2008 r. w Pracowni Zastosowań

Technik Informatycznych. W ramach przygotowywanej restrukturyzacji Wydziału planuje się powierzenie Profesorowi funkcji kierownika nowo utworzonego Zakładu Zarządzania Przedsiębiorstwem w Instytucie Zarządzania.

Prof. Marek Brzeziński ukończył studia wyższe w 1974 r. w Instytucie Organizacji i Zarządzania Politechniki Warszawskiej. W tym samym roku podjął pracę na etacie asystenta na Politechnice Lubelskiej, gdzie pracował do 2005 roku, ostatnio w Katedrze Organizacji Przedsiębiorstwa na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskał w 1981 r., a stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu w 1997 r.

Przedmiotem specjalizacji naukowej prof. Brzezińskiego jest organizacja i zarządzanie produkcją ze szczególnym uwzględnieniem problemów wdrażania innowacji technicznych i organizacyjnych. W zakresie tej specjalizacji posiada liczący się dorobek naukowy, który obejmuje około 60 publikacji, z czego około 40 to opracowania samodzielne, w tym książki, monografie i podręczniki o zasięgu ogólnopolskim. Jest także autorem licznych podręczników i skryptów. Był promotorem dwóch pozytywnie zakończonych przewodów doktorskich w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Ma duże doświadczenie i osiągnięcia jako nauczyciel akademicki. Zgodnie ze swoją specjalizacją naukową prowadzi zajęcia dydaktyczne z przedmiotów związanych z organizacją i zarządzaniem produkcją.

Habilitacje

- Rada Wydziału Ekonomicznego na posiedzeniu w dniu 22 stycznia 2009 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii **dr Helenie Żukowskiej**, zatrudnionej w Zakładzie Funkcjonowania Gospodarki na stanowisku adiunkta. **Temat** rozprawy habilitacyjnej: *Stabilność i czynniki destabilizujące system bankowy. Przykład Rosji po 1990 roku*. **Recenzenci**: prof. dr hab. Elżbieta Domańska (SGH w Warszawie); prof. dr hab. Stanisław Owsiak (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie); prof. dr hab. Alfred Janc (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu); prof. dr hab. Jerzy Węclawski (Wydział Ekonomiczny UMCS).

Doktoraty

- 15 stycznia 2009 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Anety Kazanowskiej-Charytanowicz**, słuchaczki niestacjonarnych studiów doktorskich, pt. *Uwarunkowania oraz stan i perspektywy rozwoju produkcji żywności ekologicznej w województwie lubelskim*. **Promotor**: dr hab. Henryk Rudnicki prof. nadzw. **Recenzenci**: prof. dr hab. Jan Hybel (SGGW w Warszawie); dr hab. Jan Zalewa prof. nadzw. Obrona zakończyła się nadaniem doktorantce stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

Publikacje

- Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazał się XLII tom „Annales UMCS” sekcji ekonomicznej pod redakcją na-

ukową **prof. dr hab. Urszuli Wich**. Publikacja zawiera artykuły będące wynikiem dociekań badawczych trzydziestu autorów, w większości pracowników Wydziału Ekonomicznego UMCS. Zostały one ujęte w trzech grupach tematycznych: *Finanse i rachunkowość, Zarządzanie, Gospodarka i społeczeństwo*, prezentujących wybrane zagadnienia gospodarki finansowej państwa i przedsiębiorstwa, rozważania nad doskonaleniem różnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw kształtujących ich przewagę konkurencyjną na rynku oraz teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania gospodarki w różnych skalach i przekrojach terytorialnych. Bogata i różnorodna problematyka artykułów świadczy o zaangażowaniu autorów w pogłębianie zainteresowań badawczych w kierunku wybranej specjalizacji naukowej. Gwarantuje również zaspokojenie oczekiwań czytelników.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Doktoraty

- 9 stycznia 2009 roku odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **mgr Magdaleny Olempskiej**. **Temat**: *Rodzinne uwarunkowania wrażliwości edukacyjnej i przystosowania szkolnego uczniów w uszkodzonego słuchem w momencie startu szkolnego*. **Promotor**: dr hab. Zofia Palak, prof. nadzw. **Recenzenci**: dr hab. Aniela Korzon, prof. nadzw. (Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji TWP we Wrocławiu), dr hab. Ewa Skrzetuska.

Konferencje

- W dniach 3-4 lutego 2009 r. w Instytucie Psychologii UMCS odbyło się śródroczne seminarium Sekcji Psychologii Rozwojowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego pt. *Stymulowanie rozwoju uczniów – edukacyjne możliwości i ograniczenia*.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Doktoraty

- W dniu 26 stycznia 2009 w Instytucie Filozofii odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr. Grzegorza Polaka** pt. *Reinterpreting Jhana: Towards a Critical Reconstruction of Early Buddhist Soteriology*. **Promotor**: dr hab. Krzysztof Kosior prof. nadzw. **Recenzenci**: dr hab. Marta Kudelska prof. nadzw. UJ; prof. dr hab. Wojciech Sady.
- W dniu 30 stycznia 2009 w Instytucie Filozofii odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr. Jacka Waldmajera** pt. *Adekwatność reprezentacji wiedzy*. **Promotor**: prof. dr hab. Urszula Wybraniec-Skardawska (Uniwersytet Opolski). **Recenzenci**: prof. dr hab. Jacek Paśniczek; dr hab. Marek Nowak prof. nadzw. UŁ.

Wykład profesora Andrew A. Michty

Koncert w kościele Braci Mniejszych Kapucynów

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Doktoraty

- **9 stycznia br.** odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:
 - **mgr Eleonory Kirwiel**, pt. *Oblicze polityczne Kresów Północno-Wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1918 - 1939*. **Promotor:** prof. dr hab. Jan Jachymek. **Recenzenci:** prof. dr hab. Romuald Turkowski (Uniwersytet Warszawski); dr hab. Waldemar Paruch (UMCS).
 - **mgr Szymona Bachrynowskiego**, pt. *Kwestia zjednoczenia Irlandii w myśli politycznej irlandzkiego ruchu republikańskiego (1969-2005)*. **Promotor:** dr hab. Waldemar Paruch (UMCS). **Recenzenci:** dr hab. Wawrzyniec Konarski, prof. nadzw. (Uniwersytet Warszawski); dr hab. Maria Marczevska-Rytko, prof. nadzw.
- **23 stycznia br.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Sylwii Nadgrodkiewicz**, pt. *Teoria krytyczna feminizmu i polityka według Seyli Benhabib*. **Promotor:** prof. dr hab. Jan Hudzik (UMCS). **Recenzenci:** prof. dr hab. Adam Chmielewski (Uniwersytet Wrocławski); dr hab. Maria Marczevska-Rytko, prof. nadzw.

Wizyty

- 16 stycznia 2009 r. na Wydziale Politologii odbył się wykład **profesora Andrew A. Michty** na temat: *US Fo-*

reign and Security Policy: Continuity or Change?. Prof. A. Michta jest wicedyrektorem seminarium w niemieckim Centrum Badań nad Bezpieczeństwem im. George'a C. Marshalla, jest specjalistą w dziedzinach: stosunków międzynarodowych, amerykańskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa narodowego, rozszerzenia NATO, relacji cywilno-wojskowych oraz polityki i bezpieczeństwa w Europie Środkowej. W spotkaniu licznie uczestniczyli studenci oraz pracownicy Wydziału. Po wykładzie prof. Michta zaprosił wszystkich do dyskusji na temat obecnej i przyszłej polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych. Każdy z uczestników mógł zadać pytanie i osobiście porozmawiać z naszym gościem. Prof. A. Michta bardzo wysoko ocenił spotkanie, poziom zadawanych pytań oraz żywe zainteresowanie studentów.

Wyjazdy

- **Dr hab. Marek Pietraś prof. nadzw.**, kierownik Zakładu Stosunków Międzynarodowych UMCS, w dniach 3-15 grudnia 2008 r. zrealizował pobyt studyjny w Galilee College w Izraelu poświęcony przeciwdziałaniu globalizującemu się terroryzmowi. W czasie tego pobytu przeprowadził kwerendę do przygotowywanego, pionierskiego w literaturze politologicznej w Polsce, artykułu pt. *Transnarodowość zagrożeń asymetrycznych*. Artykuł ten jest elementem, realizowanych przez Zakład Stosunków Międzynarodowych, pionierskich badań wyłaniającego się późnowestfalskiego ładu międzynarodowego. Odbył także konsultacje z pracownikami Uniwersytetów

w Hajfie, Tel Awiwie oraz Galilee College na temat globalizacji współczesnego terroryzmu oraz geopolitycznej sytuacji na Bliskim Wschodzie. Uczestniczył w prezentacji wyników badań ds. bezpieczeństwa międzynarodowego wybitnych specjalistów, często ekspertów rządu Izraela, z wymienionych uczelni. Jednym z kluczowych elementów wyjazdu było nawiązanie licznych kontaktów o charakterze międzynarodowym, prof. Marek Pietraś przeprowadził rozmowy z pracownikami Galilee College na temat wspólnego zorganizowania w 2011 roku międzynarodowej szkoły letniej na temat globalizacji terroryzmu.

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Wydarzenia kulturalne

- 18 stycznia w kościele Braci Mniejszych Kapucynów odbył się doroczny koncert kolędowy, organizowany przez pracowników Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS. Już od 15 lat wykładowcy i studenci kierunków muzycznych zapraszają społeczność miasta na te muzyczne spotkania. Inicjatorką i kierownikiem artystycznym koncertów *Bliżej żłóbka* jest **profesor Gabriela Rzechowska-Klauza** – organistka, dyrygent i niestrudzony animator życia muzycznego. Przez minione lata w koncertach w kościele na Poczekajce wzięło udział liczne grono wykonawców: instrumentalistów, śpiewaków, chó-

rów i innych zespołów. W bieżącym roku zaprezentowały się dwa chóry – Akademicki UMCS pod dyr. **Urszuli Bobryk**, Uniwersytetu Medycznego pod dyr. **Moniki Mielko**, wokaliści i instrumentalisti – studenci kierunku jazz i muzyka estradowa przygotowani przez **Stanisława Halata** i **Marka Stefankiewicza** oraz Gabriela Klauza, jak zwykle zasiadająca przy organach. Wykonano wiele kolęd i piosenek o tematyce związanej z okresem Bożego Narodzenia w aranżacjach klasycznych i rozrywkowych oraz utwory organowe: finał z *Suity kolęd* i *Pastoralkę*

F. Rączkowskiego. Wierna od lat publiczność i liczne gratulacje świadczą o tym, że koncerty kolędowe muzyków w gościnnej świątyni na Poczekajce stały się tradycją i gromadzą słuchaczy, którzy z niecierpliwością oczekują wciąż nowych wykonawców i tradycyjnej a także nowoczesnej kolędy.

• **Robert Kuśmirowski** (fotografia 1.), asystent z Zakładu Malarstwa II, w krakowskim Bunkrze Sztuki stworzył monumentalną, obejmującą dwa piętra galerii, instalację pt. *Masyw kolekcjonerski. Ze zbiorów Roberta Kuśmirowskiego i rodziny Sosenków* (fotografia 2.). Zrealizował ją przy pomocy setek eksponatów kojarzących się z pasjami zbieraczy „różnych różności”. Całość dotyczyła fenomenu kolekcjonerstwa (czy – mocniej – obsesji kolekcjonowania przedmiotów), a jej budulcem – zgodnie z tytułem wystawy – były, obok przedmiotów z prywatnej kolekcji artysty, eksponaty ze zbiorów rodzinnych słynnych krakowskich antykwariuszy. Kuśmirowski znany jest z tego, że z „barokowym rozmachem” kreuje skomplikowane scenografie, w których trudno odróżnić atrapy od prawdziwych przedmiotów. Wystawa w Bunkrze Sztuki wpisała się w cykl wielkowieściowych aranżacji artysty z wykorzystaniem przestrzeni architektonicznej.

Kuśmirowski jest absolwentem Wydziału Artystycznego UMCS. Jako student przebywał w latach 2002-2003 na stypendium Sokrates-Erasmus w Rennes we Francji. Zadebiutował w 2002 r. w Galerii Białej w Lublinie. W latach kolejnych miał wystawy indywidualne w Kunstverein w Hamburgu,

w Zamku Ujazdowskim, Migrosmuseum w Zurychu, Muzeum Sztuki w Łodzi i wielu innych prestiżowych miejscach. Ponadto uczestniczył w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych w Polsce i za granicą. Na stałe związany jest z Fundacją Galerii Foksal w Warszawie i Johnen & Schottle w Kolonii. W roku 2005 otrzymał Paszport Polityki.

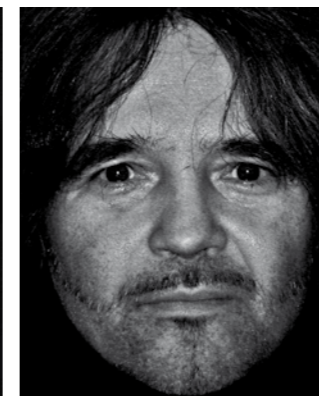

• Obrazy **Zbigniewa Woźniaka**, adiunkta z Zakładu Malarstwa, pokazała Galeria 1 im. Bogusława Słomki, mieszcząca się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Na wystawie artysta zaprezentował obrazy z ostatnich dwóch lat swej twórczości. W części z nich dostrzegalna była próba dialogu z malarstwem mistrzów renesansu, baroku i manieryzmu. W jednym z zaproszeń na wystawę można było wyczytać, że *Nie jest to jedynie dialog z wielką tradycją sztuki, jej językiem i formą, lecz przede wszystkim tęsknota współczesnego malarza za ideałem doskonałym, wyrażeniem najwyższych wartości humanistycznych w jednym dziele*. Woźniak jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom z malarstwa uzyskał w pracowni **prof. Jana Szancenbacha** w 1984 roku. Na UMCS pracuje od 1985 roku prowadząc zajęcia z rysunku i malarstwa. W dorobku artystycznym posiada 20 wystaw indywidualnych oraz udział w licznych wystawach zbiorowych, konkursach i przeglądach w kraju i za granicą.

• Obrazy **Artura Popka**, profesora nadzwyczajnego, kierownika Zakładu Grafiki II w Instytucie Sztuk Pięknych UMCS, oraz **Piotra Łucjana** – lubelskiego artysty można oglądać na wspólnej wystawie zorganizowanej

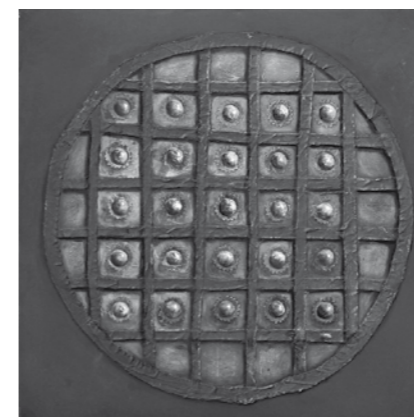

Artur Popek

Piotr Łucjan

w „Hadesie” (ul. Peowiaków 12). Powodów do zorganizowania pokazu **Artur Popek & Piotr Łucjan** było według pierwszego z wymienionych w jego tytule co najmniej kilka: [...] *po pierwsze, ponieważ nasze podejście do malarstwa różni się, może nie radykalnie, ale na pewno w sposób bardzo istotny. Stwarza to możliwość ciekawej konfrontacji bez kontekstów rywalizacji, a raczej z potrzeby dzielenia się różnymi doświadczeniami. Po drugie mamy wielu wspólnych przyjaciół i znajomych, porządny wernisaż to przede wszystkim radosny event towarzyski. Po trzecie wreszcie sprawia to sporą radość, więc dlaczego by nie?* Można uzupełnić, że obaj artyści reprezentują to samo pokolenie, a ponadto przyjaźnią się od ponad dwudziestu lat. Artur Popek dyplom uzyskał w 1984 w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS. Dziś jest artystą znanym i uznanym. Jest honorowym uczestnikiem Grupy KRAK – Hollywood, L.A. USA. Od 2000 roku pełni funkcję Dyrektora Artystycznego Society for Arts w Chicago USA, a od 2006 Dyrektora Generalnego Entropy of Art. Od 2001 współpracuje jako grafik-illustrator z Nowym Dziennikiem w New York USA. Zorganizował ok. 60 wystaw indywidualnych, brał udział w ponad stu wystawach zbiorowych i międzynarodowych. Jest laureatem kilkunastu nagród i wyróżnień. Piotr Łucjan dyplom uzyskał w 1986 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie u prof. Jerzego Nowosielskiego. Dwukrotnie był stypendystą Ministerstwa Kultury i Sztuki (1987, 1990). Otrzymał I nagrodę w konkursie malarstwo-graficznym w Hajduboszormeny na Węgrzech (1988), I nagrodę w Artestrasse w Brestii (Włochy, 2000), III nagrodę w konkursie malarskim Kiwanis Citta di Brescia (Włochy, 2004). Swoje malarstwo prezentował na kilkunastu wystawach indywidualnych i licznych zbiorowych.

Pożegnanie byłych członków Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” odchodzących na emeryturę

W dniu 9 grudnia 2008 roku odbyło się uroczyste powitanie w gronie emerytów byłych członków Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS. Byli to:

dr Józef Duda (Wydz. Ekonomii) – członek Pierwszej KZ NSZZ „S” UMCS – zespół ds. współpracy ze środowiskiem „Zewnętrzny” (od 16 grudnia 1980 do 1989 roku). Przed wkroczeniem ZOMO do Rektoratu 14 grudnia 1981 roku ukrył pełną dokumentację członkowską NSZZ „Solidarność” UMCS i przechował ją do jesieni 2008 roku, kiedy to przeszedł na emeryturę.

Janusz Michalczuk (Pracownia Projektowo-Konstrukcyjna Aparatury Unikalnej) od 16 grudnia 1980 roku do 1989 członek Komisji Rewizyjnej.

Dr Zdzisław Kowalski (Wydz. Filozofii i Socjologii) członek Pierwszej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS od 26 maja 1981 roku do 1989. Pracował w zespole „Zewnętrzny”. Był członkiem Akademickiego Komitetu Strajkowego utworzonego 18 listopada 1981 roku.

Gratulacje odbiera Janusz Michalczuk

Dr Janusz Mazurek (Wydz. Prawa) członek egzekutywy a potem I Sekretarz Komitetu Uczelnianego PZPR a jednocześnie członek NSZZ „Solidarność” ściśle współpracujący z Komisją Zakładową NSZZ „S” UMCS (1980-1989). Krytykowany przez „beton” PZPR za działalność w tzw. strukturach poziomych oddał legitymację PZPR 8 grudnia 1981 roku wraz z kilkudziesięcioma pracownikami UMCS. Internowany 4 maja 1982 do 15 października 1983; później aresztowany (26 października 1983 – do lipca 1984). Radny Rady Miejskiej, wice-Prezydent Miasta Lublina (...)

Przy kawie wspominali o swojej działalności. **Janusz Michalczuk** w swojej wypowiedzi podkreślił, że w roku 1980 nasze środowisko było naprawdę solidarne, że prawie wszyscy byli w Związku i że dziś drogi wielu tych co byli razem rozeszły się. **Józef Duda** z sentymentem wspominał, że zebrania UKZ zaczynały się po południu i trwały czasem do rana. Przypomniał, że wielkim wydarzeniem były obchody 11 listopada 1980, 1981 zapalanie zniczy pod pomnikiem Konstytucji 3 Maja i składanie wieńców przez „Solidarność” UMCS. **Zdzisław Kowalski** zwrócił uwagę, że w tych gorących latach Związek nie zaniedbywał spraw

socjalnych. Powiedział też, że pozostały mu w pamięci miłe spotkania ludzi o bardzo różnych poglądach, których łączyła chęć dokonania zmian w kraju. Janusz Mazurek odniósł się do relacji Solidarność – PZPR na UMCS. Wielu członków PZPR na UMCS włączyło się w nurt przemian solidarnościowych. W styczniu 1981 roku na konferencji uczelnianej PZPR wybrano nowe władze (**Jacek Pietraś** I Sekretarz) w listopadzie 1981 roku pierwszym sekretarzem został Janusz Mazurek, „Solidarność” miała poparcie Komitetu Uczelnianego PZPR UMCS. W grudniu 1981 wielu członków PZPR nie godząc się z polityką prowadzoną przez władze centralne, oddało legitymacje partyjne. Janusz Mazurek był wśród nich. Przypomniał postać śp. **Andrzeja Bączkowskiego**. Powiedział też o pierwszych dniach stanu wojen-

nego na UMCS, o incydencie z plakatem na Wydz. Prawa, obwieszczającym stan wojenny, a także o nieudanej próbie aresztowania Go pod Katedrą Lubelską w stanie wojennym.

Odchodzący na emeryturę otrzymali na pamiątkę książkę pt.: *Stąd ruszyła lawina*.

JÓZEF KACZOR

Pomoc Polakom na Wschodzie

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” UMCS wsparła finansowo akcję *Polacy – Rodakom na Wschodzie*. **Jacek Kot** i **Józef Kaczor** 21 grudnia 2008 roku wzięli udział w uroczystym przekazaniu paczek zebranych na ten cel. Senator **Stanisław Gogacz** przesłał do Komisji Zakładowej podziękowanie za wsparcie IX edycji akcji *Polacy – Rodakom na Wschodzie*.

Spotkania z władzami uczelni

Przedmiotem ostatnich spotkań Prezydium KZ NSZZ „S” UMCS i Prezydium Zarządu ZNP przy UMCS była sytuacja finansowa uczelni. Jego Magnificencja Rektor UMCS **prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski** informował nas o przyjętych i planowanych działaniach naprawczych, licząc na współpracę ze Związkami Zawodowymi. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” wierzy, że działania te pozwolą poprawić sytuację UMCS oraz, że nie odbędzie się to kosztem pracowników, a winni zaniedbań zostaną rozliczeni.

UNIwersYTETY ŚWIATA

Ostatnia uczelnia średniowiecznej Europy

Szkocki Uniwersytet w Aberdeen

Złoty wiek kultury szkockiej – XV stulecie – zaowocował powstaniem aż trzech uniwersytetów: w St. Andrews w 1411 roku, w Glasgow w 1451 i pod koniec stulecia w Aberdeen. Jesienią średniowiecza Szkocja posiadała więcej uniwersytetów niż sąsiednia Anglia i wiele krajów Europy.

Uniwersytet w Aberdeen, powołany w 1494 roku, był ostatnią uczelnią utworzoną zgodnie z tradycją średniowieczną i opartą na podobnych fundamentach jak największe uniwersytety Europy. Uniwersytet był erygowany przez biskupa Aberdeen **Williama Elphistone**, postać wielce zasłużoną dla złotego wieku kultury szkockiej. Elphistone opracował słynny dwutomowy *Brewiarz Aberdyński* wydany w 1510 roku w pierwszej szkockiej oficynie wydawniczej. W *Brewiarzu* obok modlitewnika znalazły się także legendy o życiu siedemdziesięciu szkockich świętych. Według Rashdalla (s. 318) Elphistone był najwybitniejszym przedstawicielem spośród założycieli szkockich uniwersytetów w XV wieku. Niezwykle wykształcony, sztuki i prawo kanoniczne studiował w Glasgow i Paryżu, a prawo cywilne w Orleanie. Niektórzy historycy przypuszczają, iż mógł on być inspiratorem słynnej Ustawy o Szkotach z 1496 roku, która wymagała od wszystkich baronów i wolnych posiadaczy ziemskich obowiązkowego kształcenia swych synów w „sztukach i prawie”. Tę edukacyjną ustawę wprowadził król **Jakub IV Stuart**, nakazując posyłanie starszych synów baronów do szkół w celu nauki łaciny, sztuk wyzwolonych i prawa.

William Elphistone kładł większy nacisk niż założyciele uniwersytetów St. Andrews i Glasgow na nadanie swojej uczelni przede wszystkim charakteru wybitnej szkoły prawa. Założony przez niego uniwersytet miał być między innymi środkiem cywilizowania duchowieństwa i kleryków z górskich terenów Północnej Szkocji. W swym liście do króla Jakuba IV nakreślił obraz totalnej ignorancji, jaka panowała na tych odległych od cywilizacji terenach Szkocji.

HTTP://207.151.1571-ROSTAMC/WP-CONTENT/UPLOADS/2008/08/ABERDEEN-UNIVERSITY-5.JPG

Bulla założycielska Uniwersytetu w Aberdeen została wydana przez papieża **Aleksandra VI** już w 1494 roku, ale opublikowana dopiero w 1496. W tym też roku przywilej królewski określił beneficja, z których uczelnia miała się utrzymywać oraz udzielił niewielkich środków pieniężnych (jak prawdziwy Szkot) na utrzymanie części uniwersytetu, fakultetu medycyny. Uniwersytetowi przekazano również niszczący szpital. W planach założyciela – biskupa Elphistone od początku było przeznaczone odpowiednie uposażenie dla uczelni i budowa nowego kolegium. Gmach kolegium został wzniesiony już w 1495 roku i nazwany początkowo Kolegium Świętej Dziewicy Bogarodzicielki. Nazwę zmieniono później na Kolegium Królewskie. Kolegium miało głównie za zadanie przygotować nauczycieli we wszystkich naukach upra-

wianych na uniwersytecie. Jako podstawę swego utrzymania otrzymał zsekularyzowane własności kościelne. Na wzór kolegów niemieckich otrzymało także własny kościół.

Uniwersytet w Aberdeen rozpoczął pełną działalność w roku 1500, kiedy na czele uczelni stanął **Hector Boece** sprowadzony przez założyciela z Kolegium Montaigu w Paryżu. Hector Boece należał wówczas do najbardziej znanych uczonych i filozofów złotego wieku kultury szkockiej. Wykształcony w Paryżu napisał po łacinie *Historie Szkotów*, kontynuując tradycje średniowiecznych kronikarzy (Zabiegalik, s. 84). Mógł więc Boece wprowadzić na kierowanym przez siebie uniwersytecie paryskie wzory i chyba w tym celu sprowadził go do Aberdeen Elphistone.

Jak pisze Rashdall działalność Elphistone i Boece uplasowała dość szybko

Uniwersytet w Aberdeen na czele uniwersytetów szkockich. Pozycję tę utrzymywał przez prawie następne pół wieku, aż do zamętu czasów szkockiej reformacji. Równocześnie Uniwersytet w Aberdeen wyróżniał się odpowiednim zabezpieczeniem materialnym, uposażony przez dobra kościelne. Mimo różnych burz dziejowych (Rashdall, s. 320) zapewniło mu to utrzymanie swej pozycji, mimo konkurencji ze strony uniwersytetów w dużo większych miastach, jak Glasgow i Edynburg. Wydaje się że Uniwersytet w Aberdeen kształcący przede wszystkim prawników odegrał ważną rolę w powołaniu w roku 1532 w Szkocji Kolegium Sprawiedliwości, pierwszego stałego trybunału sądowego.

Statut Uniwersytetu w Aberdeen był podobny do statutów uniwersytetów w St. Andrews i Glasgow, ale było tu widać także wpływ uniwersytetu w Orleanie, gdzie studiował fundator. Uwidoczniło się to w strukturze organów kierowniczych uczelni, władza była bardziej podzielona między profesorów i przedstawicieli studentów (jak niegdyś w Bolonii). Uniwersytetem zarządzali i stanowili zasady jego działania: kanclerz, rektor, doktorzy, ale także przedstawiciele licencjatów i studentów. W zarządzaniu uczelnią brali także udział przedstawiciele tajnych radców państwa, czego nie było na innych uniwersytetach. Ten stan rzeczy nie trwał jednak długo i stopniowo zarząd uniwersytetu przechodził w ręce profesorów i regentów, którzy łącznie z rektorem, tworzyli senat akademicki.

Struktura i organizacja uniwersytetów Szkocji różniła się od modelu uniwersytetów angielskich, inna była tu relacja między kolegiami a uniwersytetem. W Szkocji, podobnie jak w uniwersytetach niemieckich, odmiennie niż w angielskich czy nawet francuskich, kolegium i uniwersytet stanowiły jedną całość. Profesorowie byli jednocześnie nauczycielami uniwersyteckimi i kolegialnymi. W angielskim modelu kolegialno-tutorialnym za całą edukację odpowiedzialny był tutor z odpowiedniego kolegium, który nie był pracownikiem uniwersytetu. Faktycznie uniwersytet jako całość nie pełnił żadnej funkcji dydaktycznej i nie koordynował nauczania w kolegiach, co niejednokrotnie powodowało duże zróżnicowanie poziomu nauczania w ramach formalnie tylko funkcjonującego uniwersytetu jako całości. Konsekwencją tego był fakt,

że zniknęły wykłady dla większych grup studenckich, a nauczanie ograniczało się tylko do ćwiczeń, najczęściej z logiki i katechetycznego instruktazu opartego na dziełach klasycznych. Na uniwersytetach szkockich było odmiennie, studiujący w danym kolegium byli także studentami uniwersytetu i czekał ich zawsze końcowy egzamin promocyjny związany z programem uniwersyteckim. Uniwersytety w Szkocji zawsze były nadrzędnymi jednostkami edukacyjnymi.

Na uniwersytetach szkockich przetrwał także najdłużej tradycyjny średniowieczny program nauczania wywodzący się z *quadrivium* i *trivium* oraz późnośredniowiecznych trzech filozofii: naturalnej, moralnej i metafizyki, poszerzonych później o studiowanie greki.

Na początku działania uniwersytetów szkockich ustalili się system, w którym jeden regent (opiekun) przejmował całą grupę i prowadził ją przez cały czteroletni cykl nauczania. Jednak wobec wzrostu wymagań studentów i specjalizacji wiedzy zarzucono ten system na rzecz specjalizacji regentów w poszczególnych przedmiotach. Stopniowo też zanikała nazwa regenta jako opiekuna studentów, rolę tę przejęli poszczególni profesorowie. Zdaniem Rashdalla (s. 322) uniwersytety szkockie spokojniej i ewolucyjnie przechodziły transformacje od średniowiecznego do nowożytnego modelu uniwersytetu. Świadczy o tym także stopniowe odchodzenie od systemu kolegialnego, który tam zawsze służył tylko zapewnieniu kadry nauczającej dla uniwersytetu. Równocześnie uniwersytety szkockie utrzymując wysoki poziom nauczania, zachowały także najwięcej z tradycji uniwersytetów średniowiecznych. Świadczy o tym szczególne znaczenie wydziału sztuk i niższy wiek studentów niż uniwersytetów europejskich, czy zachowanie przez cały czas urzędu kanclerza. Studenci podzieleni na nacje brali także udział w wyborach rektora, a wybory te miały być zawsze wyrazem uznania dla wybitnych osobistości, co także zachowało się jako wyraz ducha średniowiecznego życia studenckiego.

JÓZEF DUDA

Bibliografia:

L. Gardiner: *L'amour de L'Ecosse*, 1997;
Portrait of Scotland, 2001;
 H. Rashdall: *The universities of Europe in the Middle Age*, Vol II, 1997;
 S. Ross: *Magnarch of Scotland*, 1990;
 G.M. Trevelyan: *Historia Anglii*, 1993;
 E. Zabiegalik: *Historia Szkocji*, 2000.

Studenci archeologii dla regionu i nie tylko

Koło Naukowe Studentów Archeologii rozpoczęło realizację projektu *Archeologia dzieciom i młodzieży* mającego na celu popularyzację archeologii wśród uczniów regionu przez organizowanie prelekcji, pogadanek a także warsztatów, podczas których dzieci i młodzież uczy się tańców dawnych, tkactwa czy wykonywania paciorków z modeliny na wzór paciorków szklanych. Program wystartował w październiku 2008 r. i do chwili obecnej miało miejsce 5 spotkań (3 w przedszkolu, 1 w szkole podstawowej oraz 1 w gimnazjum). Dzięki tym spotkaniom uczniowie zapoznają się z podstawową wiedzą na temat pracy archeologa oraz poznają historię swoich przodków, dzieje regionu.

Poza działalnością dydaktyczną członkowie koła biorą udział w różnych imprezach o tematyce archeologicznej i historycznej. W 2008 roku uczestniczyli w I Festynie Archeologicznej w Ulowie (13 czerwiec 2008), Wiosce Historycznej w Łodzi (lipiec 2008), Biesiadzie Archeologicznej w Masłomęczu (9 sierpień 2008). Ponadto we wrześniu ubiegłego roku Koło reprezentowało UMCS na V Lubelskim Festiwalu Nauki. Udział w tym przedsięwzięciu zaowocował nagrodą (laptop) za najlepszy projekt studencki UMCS.

Obecnie działający w kole studenci archeologii (około 25 osób) przygotowują się do obchodów 50-lecia działalności KNSA. W ramach obchodów rocznicowych planowane jest zorganizowanie w dniach od 22 do 24 maja konferencji pod hasłem *Archeologia w świadomości społeczeństwa* a w dniu 23 maja podczas Festynu Archeologicznego na terenie Muzeum Wsi Lubelskiej. Jubileuszowi towarzyszyć będzie także konkurs plastyczny skierowany do dzieci. Wśród nadesłanych prac, poruszających tematykę archeologiczną, wybrane zostaną najlepsze, które zostaną nagrodzone i zaprezentowane na wystawie ukazującej wyobrażenia dzieci na temat archeologii.

OPRAC. MG

Studencki Festiwal Teatralny „Kontestacje”

W Akademickim Centrum Kultury w dniach od 4 do 7 grudnia 2008 roku zorganizowany został IV Ogólnopolski Studencki Festiwal Teatralny „Kontestacje”. Zaprezentowało się 14 zespołów, głównie amatorskich, z całej Polski, w tym aż trzy grupy lubelskie: Teatr Pierwszego Kontakt, działający przy KUL, Enigmatic oraz powstała na bazie Teatru Cereatorium Grupa Teatralna Kolektyw. Po raz pierwszy organizatorom udało się zaprosić teatr z zagranicy (Lwowski Akademicki Teatr imienia Łesia Kurbaso). Nowym pomysłem był także pokaz filmowy, który okazał się jednym z najatrakcyjniejszych punktów programu. Piotr Borowski, aktor związany niegdyś z Gardzienicami, zimą 1980/81 wraz z przyjaciółmi objeżdżał Białostoczną, prezentując mieszkańcom spektakl teatralny. Rejestrował śpiewane jako podziękowanie pieśni. Po 27 latach powrócił, aby oddać nagrania rodzinom wykonawców. Film stanowi wzruszający dokument o minionym świecie, stwarza także okazję do refleksji nad współczesnością. Festiwal uzupełniały warsztaty teatru improwizacyjnego, prowadzone przez Przemysława Buksińskiego. Kończący „Kontestacje” pokaz efektów pracy jego uczniów był niewątpliwym sukcesem i udowodnił, że Buksiński jest nie tylko znakomitym reżyterem, ale także nauczycielem.

Podczas IV Ogólnopolskiego Studenckiego Festiwalu Teatralnego „Kontestacje” ukazał się jubileuszowy, 50. numer „Piątej ściany”, gazetki redagowanej przez członków Koła Teatrológów IFP UMCS. Mające już 4-letnią tradycję (pierwszy numer ukazał się w październiku 2005 roku) pismo jest odrobinę nietypowe. Wydajemy je jedynie przy okazji lubelskich festiwali: „Konfrontacji Teatralnych”, „Sąsiadów” oraz „Kontestacji”, którym towarzyszymy od pierwszej edycji. Każdego dnia na łamach „Piątej ściany” komentujemy „na gorąco” wydarzenia festiwalowe według zasady „dzisiaj obejrzano, jutro opisano”. Nocne ślęczenie nad tekstem płynnie przechodzi w poranne składanie, południowe powielanie i wieczorne oglądanie. Jednak ta festiwalowa „czterodobowa doba” opłaca się z nadwyżką

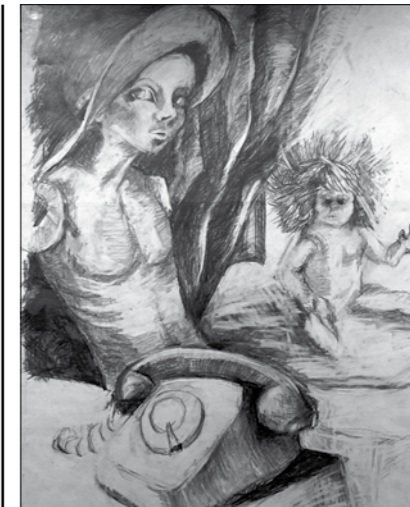
widokiem pogrążonej w lekturze podczas przerw między spektaklami publiczności. Oprócz tradycyjnych recenzji, zamieszczamy w piśmie wywiady z reżyserami, aktorami, gośćmi; wzbogacamy je sondami, felietonami i zapowiedziami. Wybrane artykuły z ostatniej edycji gazetki można przeczytać na tablicy naszego Koła, która znajduje się na drugim piętrze nowego gmachu „Humanika”; numery archiwalne są dostępne na stronie www.5sciana.go.pl; od niedawna współpracujemy także z portalem „Wiedza i Edukacja”.

Redakcja nie ma stałego składu. Należą do niej głównie studenci i absolwenci specjalności teatrologicznej IFP UMCS. Podczas tegorocznych „Kontestacji” ukazały się artykuły 17 osób, współpracowała z nami także fotografka. Nasza ekipa z uwagą śledziła wszystkie festiwalowe wydarzenia, aby szczegółowo przekazać je naszym czytelnikom. Intensywna praca zaowocowała czterema numerami „Piątej ściany”, która, także zdaniem organizatorów, cieszyła się dużą popularnością. Nakład wahał się od 70 do 200 egzemplarzy, a miarą sukcesu była konieczność dodruków.

Zapewniając dziennikarską obsługę festiwalu, mieliśmy okazję obejrzyć właściwie wszystkie przedstawienia. Wieczorami dzieliliśmy się przemyśleniami, dyskusjom naszego zespołu nie było końca. Spektaklem festiwalu jednogłośnie uznaliśmy *Padamm, padamm* kieleckiego teatru „Ecce Homo”, adaptację *Oddziału chorych na raka* Aleksandra Solżenicyna. Przedstawienie oparte na genialnym tekście, przemyślane, dojrzałe, mądre wyreżyserowane. Rozgrywająca się w sterylnie białej szpitalnej scenarii historia o nieuchronnej, pozbawionej metafizyczności śmierci wybrzmiewa na scenie w rytmie tytułowego walca Edith Piaf. Widzowie opuszczali salę w ciszy, ze łzami w oczach. Dla takich perełek warto przychodzić na festiwale!

Kolejnym przedsięwzięciem, w którym Koło Teatrológów weźmie udział, będzie organizowany w czerwcu festiwal „Sąsiedzi”. Każdego, kto interesuje się teatrem i chciałby spróbować swoich sił w dziennikarstwie, zapraszamy do współpracy. Do zobaczenia w czerwcu!

JUSTYNA CZARNOTA

Wystawa prac Agnieszki Kidy

Wystawę pod tytułem *We wszystkim trzeba umieć uchwycić odpowiedni moment* można podziwiać w okresie od 12 stycznia do 2 marca na drugim piętrze nowego budynku Wydziału Humanistycznego UMCS, dzięki uprzejmości Autorki i pomocy organizacyjnej Koła Dziennikarskiego Studentów Filologii Polskiej.

Agnieszka Kida ma 24 lata, studiuje na V roku informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz na III roku filologii polskiej. Zdolności artystyczne rozwijała w Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. Malarstwo, choć zajmuje ważne miejsce w jej życiu, pozostaje tylko hobby, gdyż jak mówi *w życiu trzeba spróbować czegoś nowego*. Prezentowane prace powstawały na przestrzeni 6 lat, artystka tworzy za pomocą kredki, suchego pastela, węgla, tempertyny, ołówka oraz tuszu. Nie jest to pierwsza wystawa Agnieszki, gdyż jej prace były prezentowane już na licznych wystawach, m.in. w Lubaczowie, Tomaszowie Lubelskim, Narolu. Autorka zdobyła również wyróżnienia w portugalskim konkursie Évora.

Celem wystawy nie jest przekazywanie „wielkich przesłań” – twierdzi artystka. Prezentowane prace ukazują raczej zadumę nad pięknem i różnorodnością otaczającego nas świata. Agnieszka Kida dąży do wyeksponowania ludzkiej indywidualności, podkreśla, że każdy z nas inaczej odbiera rzeczywistość, inaczej przeżywa życie. Właśnie ten indywidualny, niepowtarzalny sposób percepcji pragnie oddać artystka w swoich pracach. Uchwycenie odpowiedniego momentu, chwili, wrażenia, umiejętność oddania ulotnych emocji za pomocą sztuki są dla artystki najcenniejsze.

Serdecznie zapraszam do obejrzenia wystawy. Zachęcam jednocześnie studentów naszego uniwersytetu, mających jakąś pasję – malarstwo, fotografia, rzeźba bądź inne talenty, które chcieliby zaprezentować – do skontaktowania się z Kołem Dziennikarskim Studentów Filologii Polskiej (pokój 021 B).

PIOTR LASOTA

Półfinał Akademickich Mistrzostw Polski w futsalu

Piłkarze UMCS jednak poza finałem

W dniach od 30 stycznia do 2 lutego 2009 r. w Lublinie odbył się półfinał Akademickich Mistrzostw Polski 2008/2009 w futsalu. Organizatorem turnieju był Akademicki Związek Sportowy Województwa Lubelskiego. Wśród najlepszych szesnastu drużyn południowo-wschodniej Polski znalazły się cztery lubelskie uczelnie. Przepustką do turnieju półfinałowego stanowiły Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego. Eliminacje te reprezentacja UMCS przeszła bez większych problemów, przegrywając jedynie mecz o pierwsze miejsce w naszym województwie z Politechniką Lubelską. Oprócz tych dwóch drużyn do turnieju półfinałowego awansowały także drużyny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Podopieczni trenera **Grzegorza Komora** trafili do grupy eliminacyjnej wraz z Politechniką Krakowską, Politechniką Rzeszowską oraz Wszechnicą Świętokrzyską Kielce. Pierwszy mecz turnieju – z drużyną z Krakowa miał niezwykle nerwowy przebieg. Pomimo wyraźnej przewagi, nasi piłkarze kilkakrotnie marnowali doskonale sytuacje do zdobycia bramek. Do końcowego gwizdka udało się jednak utrzymać korzystny rezultat. Drugi mecz, z potencjalnie najmocniejszym rywalem w grupie – Politechniką Rzeszowską, zakończył się remisem 2:2. Mając już pewny awans

do dalszych gier trener naszej drużyny dał odpocząć najlepszym zawodnikom w ostatnim meczu grupowym, co niespodziewanie zaowocowało porażką 1:3 z Wszechnicą Świętokrzyską z Kielc. Trener Komora nie mógł jednak przewidzieć, że mecz Politechnik z Krakowa i Rzeszowa zostanie zweryfikowany jako walkower dla uczelni z Krakowa z powodu udziału w meczu nieuprawnionego zawodnika. UMCS miał więc szansę na zajęcie pierwszego miejsca w grupie eliminacyjnej z dorobkiem siedmiu punktów. Porażka z zespołem z Kielc dawała tylko drugie miejsce, a co za tym idzie w kolejnej fazie rozgry-

Wyniki meczy grupowych:

• UMCS - Politechnika Krakowska 2:1 (1:0)

Bramki

UMCS - Rutkowski Paweł, Chmielnicki Mateusz
PK - Dobranowski Dominik

• UMCS - Politechnika Rzeszowska 2:2 (1:0)

Bramki

UMCS: Chmielnicki Mateusz, Klajda Sebastian.
PRz: Jurczak Sławomir, Walas Tomasz.

• UMCS - Wszechnica Św. 1:3 (0:1)

Bramki

UMCS: Mateusz Chmielnicki
Wszechnica Św.: Andrzej Zagata, Tomasz Kołodziejczyk, Grzegorz Ławrowski.

Tabela grupy D:

Uczelnia	M.	Pkt.	Br.
Politechnika Krakowska	3	6	9:4
UMCS Lublin	3	4	5:6
Politechnika Rzeszowska	3	4	10:12
Wszechnica Świętokrzyska Kielce	3	3	10:12

Mecz o awans do finału:

• Uniwersytet Rzeszowski

• UMCS Lublin 4:2 (2:0)

Bramki:

URz.: Łukasz Tabisz, Marcin Dycha, Dariusz Kantor, Kamil Padiasek
UMCS: Mateusz Chmielnicki, Paweł Rutkowski

Skład reprezentacji UMCS

Krzysztof Buczyński, Mateusz Chmielnicki, Grzegorz Góral, Michał Graniczka, Sebastian Klajda, Wojciech Kramarz, Marcin Kruk, Tomasz Martyniak, Mateusz Pielach, Paweł Porzuceń, Paweł Rutkowski, Jarosław Wałęciuk. **Trener:** mgr Grzegorz Komor

wek czekał o wiele trudniejszy rywal. Tym rywalem okazał się Uniwersytet Rzeszowski, z którym nasi piłkarze w historii Akademickich Mistrzostw Polski toczyli kilkakrotnie bardzo wyrównane pojedynki. Po wyrównanym meczu nasz zespół przegrał 2:4, a tym samym to rywale zagrają w finale Akademickich Mistrzostw Polski, który odbędzie się w Krakowie. Do finału oprócz Uniwersytetu Rzeszowskiego awansowała Politechnika Lubelska, Akademia Górniczo-Hutnicza z Krakowa oraz Uniwersytet Ekonomiczny Kraków.

JAKUB KOSOWSKI

Kronika rektorska styczeń 2009 r.

REDAGOWANA PRZY WSPÓŁPRACY:
ANGELIKI BALCERK, IWONY BARCIC, ANNY BUKOWSKIEJ,
MAŁGORZATY MOŁDACH, JOANNY PAWLIKOWSKIEJ.
AUTOREM ZDJĘĆ JEST MACIEJ PRZYSUCHA.

5 stycznia 2009 r.

- W sali Senatu UMCS odbyło się tradycyjne, noworoczne spotkanie władz rektorskich z pracownikami uczelni i zaproszonymi gośćmi. JM Rektor **Andrzej Dąbrowski** złożył wszystkim zebrany serdeczne życzenia owocnej pracy, dobrego zdrowia oraz szczęścia i radości w życiu osobistym w nadchodzącym roku.

6 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz wszyscy prorektorzy wzięli udział w spotkaniu opłatkowym organizowanym przez Lubelskie Towarzystwo Naukowe.

9 stycznia 2009 r.

- Prorektor **Ryszard Dębicki** gościł **Josepha Dakara**, prezesa Organizacji Żydów Lubelskich w Izraelu. Celem spotkania było nawiązanie współpracy. Tego samego dnia w Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej Biblioteki Głównej UMCS odbyło się rozstrzygnięcie Konkursu Architektonicznego na projekt koncepcyjny Centrum Analityczno-Programowego dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku w Lublinie w ramach projektu „ECOTECH-COMPLEX – Człowiek, Środowisko, Produkcja”. Otwarta została także pokonkursowa wystawa projektów. Władze UMCS reprezentowali rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Ryszard Dębicki**.

11 stycznia 2009 r.

- Delegacja Senatu UMCS w składzie: prorektor **Ryszard Szczygieł**, dziekan Wydziału Artystycznego **Urszula Bobryk**, dziekan Wydziału Humanistycznego **Henryk Gmiterek** oraz prodziekan Wydziału Politologii **Ewa Maj** - wzięła udział w mszy inauguracyjnej obchody 440 rocznicy Unii Lubelskiej. Msza została odprawiona w Archikatedrze Lubelskiej.

12 stycznia 2009 r.

- Na Politechnice Warszawskiej odbyło się spotkanie Komitetu Sterującego SAP. Z ramienia UMCS udział w spotkaniu wzięli prorektor **Ryszard Dębicki**, kanclerz **Lech Bart-**

Uczestnicy noworocznego spotkania władz rektorskich z pracownikami uczelni w sali Senatu

kow, kwestor **Grzegorz Mazur** oraz pełnomocnik rektora ds. informatyzacji **Krzysztof Puch**.

14 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Ryszard Szczygieł** uczestniczyli w posiedzeniu Rady Wydziału Prawa i Administracji.
- Tego dnia w sali Senatu UMCS odbyło się coroczne spotkanie JM Rektora **Andrzeja Dąbrowskiego** oraz prorektora **Stanisława Michałowskiego** ze sportowcami – medalistami Mistrzostw Polski Szkół Wyższych, ich trenerami oraz dyrektorem Centrum Kultury Fizycznej UMCS. Podczas spotkania rektorzy pogratulowali młodym sportowcom i ich trenerom wyników osiągniętych w 2008 roku i życzyli kolejnych sukcesów sportowych. Miłym akcentem spotkania było wręczenie pamiątkowych dyplomów oraz symbolicznych upominków. W minionym roku UMCS w Akademickich Mistrzostwach Polski uzyskał trzecie miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (na dziewiętnaście startujących) oraz dziewiąte miejsce w klasyfikacji wszystkich szkół wyższych (w sumie 198). Największe sukcesy odnieśli sportowcy reprezentujący dyscypliny: snowboard, szachy, trójbój siłowy, lekkoatletykę, gry zespołowe: piłkę ręczną i nożną, biegi przełajowe, wspinaczkę sportową, siatkówkę plażową oraz karate shotokan.

15 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Ryszard Dębicki** uczestniczyli w posiedzeniu Rady Wydziału Ekonomicznego.
- Tego samego dnia w godzinach popołudniowych rektor **Andrzej Dąbrowski**, prorektor **Ryszard Dębicki** oraz **prof. Dobiesław Nazimek** z Wydziału Chemii gościli wicepremiera **Waldemara Pawlaka**. Ministerstwo Gospodarki zainteresowało się projektem profesora Nazimka, który prowadzi prace badawcze nad sztuczną fotosyntezą zastosowaną na skalę przemysłową.

Wicepremier W. Pawlak na Wydziale Chemii

16 stycznia 2009 r.

- W puławskich Azotach odbyło się spotkanie prezesa **Pawła Jarczewskiego** z władzami UMCS reprezentowanymi przez rektora **Andrzeja Dąbrowskiego** oraz prorektorów **Ryszarda Dębickiego** i **Stanisława Chibowskiego**. Spotkanie miało

na celu omówienie planowanej współpracy pomiędzy UMCS a Zakładami Azotowymi „Puławy”.

20 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** i prorektor **Stanisław Michałowski** wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami Samorządów Wydziałowych, Przedstawicielem Parlamentu Studentów i przewodniczącym Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów. Na Spotkaniu omówiono m.in. przygotowania do działań promujących uniwersytet.

21 stycznia 2009 r.

- W gabinecie rektora odbyło się spotkanie obecnych władz rektorskich z byłymi rektorami UMCS.
- Prorektor **Ryszard Szczygieł** spotkał się ze związkami zawodowymi. Spotkanie poświęcone było przyszłości Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego UMCS w Kazimierzu Dolnym i sprawom bieżącym. W godzinach popołudniowych uczestniczył w spotkaniu jubileuszowym z okazji 65 rocznicy urodzin **dra Józefa Dudy** z Wydziału Ekonomicznego.
- Tego samego dnia prorektor **Stanisław Michałowski** wziął udział w spotkaniu Rady Programowej ACK Chatka Żaka. Dotyczyło ono zagadnień związanych z promocją ACK. Z udziałem prorektora Michałowskiego odbyło się również posiedzenie Senackiej Komisji Budżetu i Finansów. Dyskutowano nad założeniami do budżetu uczelni na rok 2009.

22 stycznia 2009 r.

- Prorektor **Ryszard Szczygieł** spotkał się z **dr hab. Anną Sochacką prof. nadzw.**, dyrektorem Instytutu Historii oraz **dr hab. Iwoną Hofman, prof. nadzw.** z Wydziału Politologii. Omawiano przygotowania do międzynarodowej konferencji naukowej, poświęconej 440 rocznicy zawarcia Unii Lubelskiej. Konferencja odbędzie się w lipcu 2009 roku w Lublinie.
- W Sali Senatu odbyło się spotkanie dotyczące konsorcjum ECOTECH-COMPLEX. Władze UMCS reprezentował prorektor **Ryszard Dębicki**.

23 stycznia 2009 r.

- Prorektor **Stanisław Michałowski** wziął udział w posiedzeniu Parlamentu Studentów.

26 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Stanisław Chibowski** uczestniczyli w posiedzeniu Rady Wydziału Chemii. Tego samego dnia odbyło się cykliczne spotkanie władz rektorskich z dziekanami wydziałów UMCS.

27 stycznia 2009 r.

- W Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym RPN w Zwierzyńcu odbyło się spotkanie dotyczące uszczegółowienia zasad współpracy w zakresie powołania i funkcjonowania Centrum Naukowo-Dydaktycznego „Zwierzyniec – Biały Słup”. Ze stro-

ny UMCS w spotkaniu uczestniczyli rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Ryszard Dębicki**.

- Tego samego dnia w Auli Instytutu Matematyki prorektor **Ryszard Szczygieł** otworzył warsztaty szkoleniowe dla pracowników wydziałów eksperymentalnych, zorganizowane przez rzecznika patentowego uczelni z udziałem ekspertów Urzędu Patentowego RP i współfinansowane przez Europejski Urząd Patentowy (EPO) w Monachium. Szkolenie dotyczyło *Roli informacji patentowej w procesach naukowo-badawczych oraz możliwości wykorzystania komputerowych polskich i międzynarodowych baz patentowych* (relacja na str. 21).
- Prorektor **Stanisław Michałowski** przewodniczył posiedzeniu Senackiej Komisji Dydaktyki. Spotkanie poświęcone było rekrutacji na rok akademicki 2009/2010.

28 stycznia 2009 r.

- Obradował Senat UMCS. Tego samego dnia, po posiedzeniu Senatu rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Stanisław Michałowski** wzięli udział w uroczystości wręczenia dyplomów potwierdzających przyznanie stypendium ministra. Dwudziestu trzech studentów naszej uczelni uzyskało stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce, dwie osoby otrzymały dyplomy za wybitne osiągnięcia sportowe.
- Prorektor **Ryszard Szczygieł** wziął udział w uroczystości jubileuszowej z okazji pięćdziesięciolecia działalności pisarskiej znanego lubelskiego literata **dr. Bohdana Królikowskiego**.

29 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Stanisław Michałowski** przebywali w Warszawie w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

30 stycznia 2009 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Ryszard Szczygieł** uczestniczyli w posiedzeniu Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii.